

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 20 grudnia 2011 r.

w sprawie pomocy państwa C 40/2009 oraz C 43/2008 w celu restrukturyzacji WestLB AG

(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 9395)

(Jedynie tekst w języku niemieckim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2013/245/UE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy⁽¹⁾,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag⁽²⁾

a także mając na uwadze, co następuje:

warunkach zabezpieczenie przed ryzykiem w wysokości 5 mld EUR dla WestLB AG⁽⁴⁾ (zwanego dalej „WestLB”), banku krajowego Nadrenii Północnej – Westfalii, w odniesieniu do portfela zawierającego strukturyzowane papiery wartościowe (zwanego dalej „portfelem Phoenix”).

(2) W dniu 23 września 2009 r. władze niemieckie zgłosiły Komisji dodatkową pomoc na rzecz WestLB w formie ograniczonego w czasie zabezpieczenia przed ryzykiem dla określonych transz portfela Phoenix w wysokości 6,4 mld EUR, a także zapowiedziały zgłoszenie zmienionego planu restrukturyzacji.

(3) Decyzją z dnia 7 października 2009 r. w sprawie N 531/2009⁽⁵⁾ Komisja uznała ograniczone w czasie zabezpieczenie przed ryzykiem za pomoc na ratowanie, która jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

(4) W dniu 10 grudnia 2009 r. władze niemieckie zgłosiły środek na rzecz WestLB służący ratowaniu aktywów o obniżonej jakości w formie przeniesienia aktywów na nowo utworzony bank likwidujący złe aktywa (niem. *Erste Abwicklungsanstalt*, zwany dalej „EAA”). Środek ten jest zwany dalej „pierwszym przeniesieniem

I. PROCEDURA

(1) Decyzją z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie C 43/2008⁽³⁾ (zwaną dalej „decyzją z maja 2009 r.”) Komisja na podstawie przedstawionego w dniu 30 kwietnia 2009 r. planu restrukturyzacji (zwanego dalej „planem restrukturyzacji z kwietnia 2009 r.”) zatwierdziła na określonych

⁽¹⁾ Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 87 i 88 Traktatu WE stały się odpowiednio art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Art. 87 i 88 Traktatu WE oraz art. 107 i 108 TFUE są w zasadzie identyczne. Do celów niniejszej decyzji odniesienia do art. 107 i 108 TFUE należy rozumieć, tam gdzie to stosowne, jako odniesienia do art. 87 i 88 Traktatu WE.

⁽²⁾ Dz.U. C 66 z 17.3.2010, s. 15, Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 9.

⁽³⁾ Decyzja Komisji z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie C 43/2008, *Restrukturyzacja WestLB AG* (Dz.U. L 345 z 23.12.2009, s. 1).

⁽⁴⁾ Koncern WestLB obejmuje WestLB AG (zwaną dalej „West LB”) oraz przedsiębiorstwa powiązane, do których należą również Westdeutsche ImmobilienBank AG oraz przedsiębiorstwo WestLB Mellon Asset Management Holdings Limited. W licznych dokumentach przekazanych Komisji przez władze niemieckie używa się pojęcia „koncern WestLB”; dotyczy to m.in. planu restrukturyzacji z dnia 30 czerwca 2011 r., umowy ramowej oraz zobowiązań podjętych przez władze niemieckie. W związku z tym, w treści niniejszej decyzji Komisja nie dokonuje rozróżnienia pomiędzy „WestLB AG” a „koncernem WestLB”, ale stosuje pojęcie „WestLB AG” jako holding spółek zależnych - niejako *pars pro toto*. Powyższe miało miejsce także w przypadku decyzji z maja 2009 r.

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji z dnia 7 października 2009 r. w sprawie N 531/2009, *Przejęcie ryzyka dla WestLB* (Dz.U. C 305 z 16.12.2009, s. 4).

- aktywów”. Jednocześnie władze niemieckie przekazały również zmieniony plan restrukturyzacji WestLB (zwany dalej „planem restrukturyzacji z grudnia 2009 r.”). Pierwsze przeniesienie aktywów zastąpiło środek zgłoszony w dniu 23 września 2009 r., w związku z czym decyzja z dnia 7 października 2009 r. stała się bezprzedmiotowa.
- (5) Decyzją z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie C 40/2009 ⁽¹⁾ (zwaną dalej „decyzją z grudnia 2009 r.”) Komisja, ze względu na stabilność finansową, zatwierdziła tymczasowo pierwsze przeniesienie aktywów na okres sześciu miesięcy. Z uwagi na wątpliwości dotyczące zgodności powyższego środka z rynkiem wewnętrznym Komisja na mocy tej samej decyzji wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające zgodnie z art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (6) W grudniu 2009 r. Komisja zaangażowała ekspertów zewnętrznych w celu przeprowadzenia wyceny aktywów o obniżonej jakości, które bank WestLB przeniósł na EAA. W charakterze ekspertów zaangażowano przedsiębiorstwa Société Générale, Bangert Research oraz profesora Wima Schoutensa.
- (7) W dniu 1 lutego 2010 r. władze niemieckie przekazały uwagi dotyczące argumentacji zawartej w decyzji z grudnia 2009 r.
- (8) Decyzją z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie N 249/2010 ⁽²⁾ (zwaną dalej „decyzją z czerwca 2010 r.”) Komisja, ze względu na stabilność finansową, przedłużyła tymczasowe zatwierdzenie dla pierwszego przeniesienia aktywów do momentu wydania ostatecznej decyzji w sprawie przeniesienia aktywów oraz planu restrukturyzacji z grudnia 2009 r.
- (9) W dniu 29 października 2010 r. Komisja przekazała władzom niemieckim szczegółowe sprawozdanie z wyceny aktywów, które stanowiły przedmiot pierwszego przeniesienia aktywów.
- (10) W dniu 5 listopada 2010 r. Komisja wydała decyzję w sprawie przedłużenia formalnego postępowania wyjaśniającego w odniesieniu do pierwszego przeniesienia aktywów w sprawie C 40/2009 ⁽³⁾ (zwaną dalej „decyzją z listopada 2010 r.”). W decyzji z listopada 2010 r. Komisja wyraziła kolejne wątpliwości dotyczące zgodności pierwszego przeniesienia aktywów z rynkiem wewnętrznym.
- (11) W listopadzie 2010 r. władze niemieckie przekazały uwagi, których treść została następnie uzupełniona w dniu 21 grudnia 2010 r. Komisja nie otrzymała uwag zainteresowanych stron.
- (12) W dniu 21 grudnia 2010 r. Komisja podjęła decyzję o przesunięciu terminu, od którego bank Westdeutsche ImmobilienBank AG ⁽⁴⁾ (zwany dalej „WestImmo”) nie będzie podejmował nowej działalności ⁽⁵⁾.
- (13) W dniu 15 lutego 2011 r. władze niemieckie przekazały zmieniony plan restrukturyzacji WestLB (zwany dalej „planem restrukturyzacji z lutego 2011 r.”).
- (14) W dniu 15 kwietnia 2011 r. władze niemieckie przekazały Komisji sprawozdanie z postępów prac, sporządzone przez powiernika ds. zbycia, wyznaczonego zgodnie z decyzją z maja 2009 r., a także nowy plan restrukturyzacji WestLB (zwany dalej „nowym planem restrukturyzacji”).
- (15) W dniu 23 czerwca 2011 r. Bundesanstalt für Finanzmarktstabilisierung (zwany dalej „FMSA”), wszyscy udziałowcy WestLB, a także EAA, doszli do porozumienia w sprawie wszystkich istotnych szczegółów likwidacji WestLB oraz podziału obciążeń pomiędzy udziałowcami (porozumienie zwane dalej „umową ramową” ⁽⁶⁾ (niem. Eckpunktevereinbarung)).
- (16) W dniu 30 czerwca 2011 r. władze niemieckie przekazały Komisji ostateczną wersję nowego planu restrukturyzacji, opartą na umowie ramowej (zwaną dalej „planem restrukturyzacji z czerwca 2011 r.”).
- (17) W dniu 28 października 2011 r. władze niemieckie zwróciły się do Komisji z wnioskiem o przesunięcie na dzień 29 lutego 2012 r. terminu, od którego WestLB nie będzie podejmować nowej działalności (w decyzji z maja 2009 r. nałożono na WestLB obowiązek zaniechania nowej działalności z dniem 1 stycznia 2012 r.). Z powyższym wnioskiem wystąpiono zapobiegawczo, na wypadek gdyby decyzja z maja 2009 r. nie została do dnia 1 stycznia 2012 r. zastąpiona nową decyzją.
- (18) W dniu 28 października 2011 r. władze niemieckie przekazały szczegółowe informacje dotyczące kolejnego środka pomocy dla WestLB w formie drugiego przeniesienia aktywów na EAA (zwanego dalej „drugim przeniesieniem aktywów”).

⁽¹⁾ Decyzja Komisji z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie C 40/09 (ex-N 555/09), *Dodatkowa pomoc dla WestLB AG związana z wydzieleniem aktywów* (Dz.U. C 66 z 17.3.2010, s. 15). Powyższa decyzja zastępuje decyzję z dnia 7 października 2009 r. w sprawie N 531/2009.

⁽²⁾ Decyzja Komisji z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie C 249/10, *Wydłużenie terminu tymczasowego zatwierdzenia dodatkowej pomocy dla WestLB AG związanej z wydzieleniem aktywów* (Dz.U. C 230 z 26.8.2010, s. 3).

⁽³⁾ Decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG* (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 9).

⁽⁴⁾ Westdeutsche ImmobilienBank AG jest największą spółką zależną WestLB oraz istotnym podmiotem oferującym usługi w zakresie finansowania nieruchomości w Niemczech.

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie MC 8/2009, *WestLB divestments* (dotychczas nieopublikowana).

⁽⁶⁾ Powyższe porozumienie zostało zapisane w tzw. „umowie ramowej dotyczącej planu restrukturyzacji WestLB”, która w dniu 29 czerwca 2011 r. została podpisana przez wszystkich akcjonariuszy, EAA oraz FMSA.

- (19) W dniu 21 listopada 2011 r. władze niemieckie przekazały zaktualizowane informacje dotyczące planu restrukturyzacji z czerwca 2011 r.
- (20) W dniu 1 grudnia władze niemieckie przekazały informacje dotyczące wysokości ograniczonego w czasie, krótkoterminowego wsparcia płynności, które może zostać przyznane WestLB do dnia 30 czerwca 2012 r.
- (21) W dniu 8 grudnia 2011 r. władze niemieckie zgłosiły Komisji ostateczny katalog zobowiązań.
- (22) W dniu 13 grudnia 2011 r. władze niemieckie potwierdziły planowane przejęcie przez Helaba Landesbank Hessen-Thüringen (zwany dalej „Helaba”) „Verbundbank”, czyli jednostki, która w ramach planu restrukturyzacji WestLB miała zostać oddzielona od WestLB.

II. FAKTY

1. BENEFICJENT

- (23) Beneficjentem pomocy jest WestLB, bank krajowy Nadrenii Północnej–Westfalii z siedzibą w Düsseldorfie. Udziałowcami banku są Sparkassenverband Westfalen-Lippe (zwany dalej „SVWL”), Rheinische Sparkassen- und Giroverband (zwany dalej „RSGV”; SVWL i RSGV są nazywane łącznie „zrzeszeniami kas oszczędnościowych”), kraj związkowy Nadrenia Północna–Westfalia (zwany dalej „NRW”) oraz oba związki krajowe (niem. Landschaftsverbände) Rheinland (zwany dalej „LVR”) i Westfalen-Lippe (zwany dalej „LWL”). Sonderfonds Finanzmarktstabilisierung (zwany dalej „SoFFin”), zarządzany przez FMSA, posiada cichy udział w WestLB AG.
- (24) Najważniejsze dane finansowe WestLB zostały podsumowane w poniższej tabeli:

Tabela 1

Najważniejsze dane finansowe WestLB

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	30.6.2011
Wartości bilansowe (w mld EUR)				
Wartość aktywów ogółem	288,1	242,3	191,5	160,4
Kapitał własny	3,8	3,7	4,1	4,2
Wartość kapitału podlegająca prawnemu nadzorowi bankowemu (SolvV)				
Kapitał podstawowy w mld EUR	5,7	5,3	5,5	4,9
Środki własne w mld EUR	8,9	7,6	7,7	7,3
Aktywa wazone ryzykiem w mld EUR	88,5	83,0	48,6	45,4

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	30.6.2011
Kwota kapitału podstawowego w %	6,4	6,4	11,4	10,7
Łączna kwota w %	10,1	9,1	15,9	16,0

Pracownicy

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	30.6.2011
Liczba pracowników	5 957	5 214	4 712	4 622
Liczba pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy	5 663	4 971	4 473	4 376

- (25) Bank WestLB realizuje zadania banku centralnego dla kas oszczędnościowych oraz służy regionalnym kasom oszczędnościowym w NRW i w Brandenburgii jako pomost w dostępie do rynków finansowych. WestLB oferuje swoim niemieckim i zagranicznym klientom, do których należą zarówno klienci komercyjni, jak i klienci instytucjonalni oraz klienci z sektora publicznego, szeroką paletę produktów i usług, m.in. w zakresie działalności kredytowej, finansowania ustrukturyzowanego dostosowanego do konkretnych potrzeb, działalności na rynku kapitałowym, zarządzania aktywami oraz transferu środków pieniężnych.
- (26) Z biegiem czasu zmienił się główny obszar działalności handlowej WestLB. WestLB, którego działalność ograniczała się początkowo do funkcji centrali żyrowej dla kas oszczędnościowych, w coraz większym stopniu stawał się bankiem inwestycyjnym. Od 2001 r., kiedy to działalność publiczna banku została oddzielona od działalności komercyjnej, WestLB został objęty restrukturyzacją⁽¹⁾.
- (27) W ostatnim czasie znaczne inwestycje w strukturyzowane papiery wartościowe, które zostały częściowo zlikwidowane poprzez nieskonsolidowane do 2007 r. spółki specjalnego przeznaczenia, spowodowały poważne straty oraz znaczny wzrost zapotrzebowania na kapitał, mimo że standardy sprawozdawczości finansowej zostały złagodzone w związku z kryzysem finansowym. W związku z tym władze niemieckie oraz udziałowcy WestLB przyznali w 2008 r. zabezpieczenie dla portfela Phoenix⁽²⁾, a także uzgodnili w listopadzie 2009 r. utworzenie likwidatora, EAA, na którego przeniesiono aktywa o wartości nominalnej 77,5 mld EUR oraz kapitał w wysokości 3 mld EUR.

⁽¹⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 20 października 2004 r. dotycząca pomocy państwa udzielonej przez Niemcy na rzecz Westdeutsche Landesbank – Girozentrale, obecnie WestLB AG (Dz.U. L 307 z 7.11.2006, s. 22) oraz decyzja Komisji z dnia 14 grudnia 2007 r. (Dz.U. C 4 z 9.1.2008, s. 1).

⁽²⁾ Zob. decyzja Komisji w sprawie NN 25/2008 z dnia 30 kwietnia 2008 r. (Dz.U. C 189 z 26.7.2008, s. 3).

2. ŚRODKI POMOCY

a. PIERWSZY PAKIET ŚRODKÓW - ZABEZPIECZENIE PRZED RYZYKIEM DLA PORTFELA PHOENIX

(28) W 2008 r. WestLB przeniosła portfel strukturyzowanych papierów dłużnych na spółkę specjalnego przeznaczenia o nazwie Phoenix Light, która jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością prawa irlandzkiego, co spowodowało wydzielenie papierów wartościowych⁽¹⁾ o łącznej wartości nominalnej około 23 mld EUR z bilansu WestLB. Spółka specjalnego przeznaczenia została zabezpieczona gwarancjami właścicieli WestLB, które uzgodniono w dniu 8 lutego 2008 r. w celu pokrycia ewentualnej niewypłacalności do wysokości 5 mld EUR (zwane dalej „zabezpieczeniem przed ryzykiem dla portfela Phoenix”) i które zatwierdzono decyzją z maja 2009 r.⁽²⁾ Zabezpieczenie przed ryzykiem składało się z dwóch odrębnych gwarancji:

— gwarancji przeznaczonej na pokrycie roszczeń wobec Phoenix Light w wysokości do 2 mld EUR, w przypadku których wszyscy udziałowcy WestLB ponoszą odpowiedzialność stosownie do posiadanych udziałów,

— oraz drugorzędnej gwarancji udzielonej wyłącznie przez NRW, przeznaczonej na pokrycie dalszych roszczeń wobec Phoenix Light do wysokości 3 mld EUR.

b. DRUGI PAKIET ŚRODKÓW - PIERWSZE PRZENIESIENIE AKTYWÓW NA EAA

(29) W dniu 24 listopada 2009 r. władze niemieckie oraz udziałowcy WestLB uzgodnili praktyczne warunki utworzenia likwidatora „Erste Abwicklungsanstalt” zgodnie z niemiecką ustawą o funduszu stabilizacji rynków finansowych (niem. Finanzmarktstabilisierungsfondsgesetz, zwaną dalej „FMStFG”), co miało na celu wydzielenie portfela zawierającego pozycje obciążone ryzykiem oraz obszary działalności niemające charakteru strategicznego. Na zgromadzeniu udziałowców WestLB w dniu 11 grudnia 2009 r. oficjalnie zatwierdzono niezbędne ustalenia umowne.

(30) Pierwszy środek dotyczący przeniesienia aktywów⁽³⁾ obejmował wkład kapitałowy w wysokości 3 mld EUR, dalsze gwarancje udzielone przez udziałowców WestLB oraz przeniesienie aktywów, które miało odbyć się przede wszystkim poprzez ich wydzielenie. Ponadto

⁽¹⁾ Portfel Phoenix Light obejmuje w szczególności strukturyzowane papiery wartościowe oraz krótkoterminowe, średniookresowe i komercyjne papiery dłużne, a także obligacje długoterminowe trzech przedsiębiorstw pośredniczących: Greyhawk, Harrier oraz Kestrel. Skład portfela o wartości 23 mld EUR według rodzaju papierów wartościowych: amerykańskie i europejskie zobowiązania dłużne zabezpieczone innymi instrumentami: 11,7 mld EUR, pożyczki handlowe zabezpieczone nieruchomościami: 5,5 mld EUR, zabezpieczone nieruchomościami kredyty mieszkaniowe: 4,3 mld EUR, pozostałe pozycje: 1,7 mld EUR. Według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r. 80 % papierów wartościowych uzyskało od agencji ratingowej S&P ocenę AAA.

⁽²⁾ Zob. szczegółowo w tym względzie decyzję z maja 2009 r.

⁽³⁾ Zob. szczegółowo w tym względzie decyzję z grudnia 2009 r. (Dz.U. C 66 z 17.3.2010, s. 24), w której zatwierdzono środek na okres sześciu miesięcy.

zabezpieczenie przed ryzykiem dla portfela Phoenix w wysokości 5 mld EUR nie zostało wstrzymane, lecz przeniesione na EAA. Jeżeli zabezpieczenie przed ryzykiem nie zostałyby przeniesione, to EAA potrzebowałaby dodatkowego kapitału w wysokości 5 mld EUR w celu przejścia portfela Phoenix.

(i) **Wkład kapitałowy SoFFin na rzecz WestLB**

(31) Przed utworzeniem EAA SoFFin musiał wnieść na rzecz WestLB wkład kapitałowy w wysokości 3 mld EUR (zwany dalej „wkładem kapitałowym”). Przedmiotowy wkład kapitałowy wniesiono w trzech transzach: w dniu 23 grudnia 2009 r. (672 mln EUR), w dniu 4 stycznia 2010 r. (1,5 mld EUR) oraz w dniu 30 kwietnia 2010 r. (828 mln EUR). Kapitał wniesiono w formie niepodlegającego wypowiedzeniu cichego udziału, który po dniu 1 lipca 2010 r. został przekształcony w akcje zwykłe. Zgodnie z uzyskanym porozumieniem SoFFin nie może posiadać większości udziałów w spółce.

(32) W treści warunków umownych dotyczących cichego udziału przewiduje się wynagrodzenie wynoszące 10 % rocznie w przypadku, gdy WestLB osiągnie wystarczający zysk roczny zgodnie z niemieckim kodeksem spółek handlowych (HGB)⁽⁴⁾. W przypadku, gdy w ujęciu rocznym poniesione zostaną straty, wynagrodzenie nie jest wypłacane, a cichy udział będzie uczestniczył *pari passu* w stratach. Od momentu wniesienia cichego udziału WestLB odnotował straty (2009 r.) zgodnie z niemieckim kodeksem spółek handlowych lub nie osiągał rocznego zysku (2010 r.). W związku z powyższym nie wypłacono dotychczas wynagrodzenia, a cichy udział uczestniczył w stratach w wysokości 1 mln EUR.

(ii) **Gwarancje udziałowców**

(33) Z utworzeniem EAA wiąże się udzielenie przez udziałowców WestLB gwarancji przeznaczonej na pokrycie kolejnych strat związanych z przeniesionymi aktywami. Zgodnie z niemiecką ustawą o funduszu stabilizacji rynków finansowych (niem. Finanzmarktstabilisierungsfondsgesetz, zwaną dalej „FMStFG”) wszystkie straty EAA, których wartość jest wyższa od wartości przeniesionego kapitału, muszą zostać pokryte przez udziałowców WestLB oraz FMSA.

(34) W tym celu udziałowcy udzielili WestLB wyraźnej gwarancji w łącznej wysokości 1 mld EUR, z czego 482 mln EUR przypadło na NRW, 501 mln EUR na zrzeszenia kas oszczędnościowych, a 17 mln EUR na LVR i LWL. Z uwagi na ewentualną konieczność pokrycia dalszych strat, udziałowcy WestLB uzgodnili ograniczenie zobowiązania RSGV i WLSGV w zakresie dalszego wyrównania strat do kwoty 4 mld EUR. W związku z udzieloną przez zrzeszenia kas oszczędnościowych gwarancją w wysokości 501 mln EUR udział RSGV i WLSGV w stratach ogranicza się maksymalnie do kwoty 4,5 mld EUR. W celu uzyskania kwoty 4 mld EUR RSGV i WLSGV mogą przez 25 lat tworzyć

⁽⁴⁾ HGB jest skrótem od niemieckiego kodeksu spółek handlowych.

odpowiednie rezerwy z przeznaczeniem na powyższe zobowiązanie. Wszelkie straty, których wartość będzie wyższa zarówno od kapitału własnego EAA, jak i gwarancji, zostaną sfinansowane przez FMSA i NRW ⁽¹⁾.

(iii) **Pierwsze przeniesienie aktywów**

- (35) Przeniesienie „toksycznych” aktywów oraz aktywów (i zobowiązań) niemających charakteru strategicznego nastąpiło w dwóch etapach. W pierwszym etapie papiery wartościowe (w szczególności Mezzanine Notes oraz inne strukturyzowane papiery wartościowe) o łącznej wartości księgowej około 6,2 mld EUR, a także zobowiązania o wartości księgowej około 5,5 mld EUR przeniesiono na EAA w ramach wydzielenia aktywów, które zostało odnotowane w rejestrze handlowym w dniu 23 grudnia 2009 r. ⁽²⁾. W drugim etapie pozostała część wydzielonego portfela została w dniu 30 kwietnia 2010 r. rozdzielona lub przeniesiona w sposób syntetyczny na EAA ⁽³⁾.
- (36) Transakcja została ustrukturyzowana w taki sposób, iż WestLB z mocą wsteczną skorzystało z przeniesienia. Wartość księgową papierów wartościowych przeniesionych w dniu 23 grudnia 2009 r. określono na podstawie ostatecznego terminu ekonomicznego przeniesienia aktywów przypadającego na 31 grudnia 2008 r./1 stycznia 2009 r., podczas gdy wartość księgową pozostałej części portfela, przeniesionej w dniu 30 kwietnia 2010 r., określono na podstawie ostatecznego terminu ekonomicznego przeniesienia aktywów przypadającego na 31 grudnia 2009 r./1 stycznia 2010 r.
- (37) Portfel obejmuje aktywa o wartości nominalnej 77 mld EUR (wartość księgowa na dzień 31 grudnia 2009 r. – 68,117 mld EUR ⁽⁴⁾), w których skład wchodzi szeroka gama instrumentów kredytowych, zwykłych obligacji ⁽⁵⁾, strukturyzowanych papierów dłużnych oraz instrumentów pochodnych. W skład portfela wchodzi również zobowiązania związane z prawami nabytymi w wysokości 22,1 mld EUR (wartość księgowa zgodnie z „umową w sprawie wydzielenia”). Na EAA przeniesiono trzy podstawowe grupy aktywów:

— *portfel strukturyzowanych papierów wartościowych*, który obejmuje portfel Phoenix (22,9 mld EUR), portfel

„European Super Senior”, składający się z transz (2,8 mld EUR) oraz inne papiery wartościowe zabezpieczone aktywami (zwane dalej „ABS”) (3,4 mld EUR);

- *portfel papierów wartościowych* zawierający obligacje (17,7 mld EUR) częściowo zabezpieczone swapami ryzyka kredytowego na ujemnej podstawie (tzw. „negative basis trades”) ⁽⁶⁾.
- *portfel kredytowy*, który obejmuje kredyty oraz (poza-bilansowe) zobowiązania kredytowe o łącznej wartości nominalnej 30,6 mld EUR, w skład których wchodzi pozostałe pozycje, wynikające z różnych rodzajów działalności banku WestLB oraz jego oddziałów.

Ponadto aktywa były częściowo przedmiotem transakcji pochodnych (co oznacza, że z papierem wartościowym lub kredytem związany jest swap odsetkowy lub walutowy); przeniesiono również kilka czystych pozycji CDS, które wchodziły w skład instrumentów pochodnych znajdujących się w portfelu.

- (38) O ile niektóre aktywa mogły zostać uznane za aktywa o obniżonej jakości, a ich emitenci, kontrahenci, a także niektóre rynki częściowe za niewłaściwie funkcjonujące, to nie dotyczyło to większości tych elementów. Władze niemieckie uznały, że 4,2 mld EUR (6 % wszystkich aktywów) to aktywa „płynne”, co oznacza, że w dalszym ciągu należą one do sprawnie funkcjonujących rynków ⁽⁷⁾.
- (39) W momencie utworzenia EAA jej kapitał składał się z aktywów netto w łącznej wysokości 3,267 mld EUR. Powyższe aktywa składały się natomiast z kapitału o wartości 3 mld EUR oraz z kwoty 267 mln EUR, stanowiącej wewnętrzne zobowiązanie, wynikające z kredytowych instrumentów pochodnych (CLN) w ramach portfela European Super Senior.
- (40) Na potrzeby zarządzania aktywami, EAA zawarła z WestLB trzyletnią umowę na świadczenie usług. W ramach przedmiotowej umowy WestLB świadczy na rzecz EAA usługi w zakresie zarządzania portfelem, których głównym celem jest stopniowa likwidacja całego portfela oraz minimalizacja ryzyka. Początkowo bank WestLB był jedynym kontrahentem EAA w zakresie refinansowania oraz transakcji w zakresie instrumentów pochodnych.
- (iv) **Wycena aktywów**
- (41) Władze niemieckie dokonały wyceny obu części wydzielonego portfela, pierwszej w dniu 30 września 2009 r. oraz drugiej w dniu 31 marca 2010 r. (zob. tabela 2). Władze niemieckie twierdzą, że rzeczywista wartość ekonomiczna („RWE”) całości aktywów kształtowała się na poziomie 62,727 mld EUR i była tym samym

⁽¹⁾ Przejęcie ryzyka przez NRW, RSGV i WLSGV zostało w sposób jednoznaczny i publiczny określone w pierwszym sprawozdaniu rocznym EAA (zob. Geschäftsbericht der Ersten Abwicklungsanstalt, rok gospodarczy 2009/2010, s. 7).

⁽²⁾ Dla przewidzianych pozycji wybrano różne formy przeniesienia, takie jak wydzielenie, subpartycypacja, gwarancja oraz sprzedaż, co miało na celu uwzględnienie różnych ustaw, przepisów i systemów podatkowych poszczególnych krajów oraz organów nadzoru. Niezależnie od wybranej formy przeniesienia aktywów ryzyko gospodarcze związane z aktywami i zobowiązaniami zostało w całości przeniesione z WestLB na EAA.

⁽³⁾ Zob. pismo z dnia 22 lutego 2010 r. „PEG Master COB 31 Dec 2009” zawierające zmienione i rozszerzone wersje do dnia 7 maja 2010 r.

⁽⁴⁾ Około 6 mld EUR z powyższej kwoty przypada na Mezzanine Notes w EUR i USD, które zostały przeniesione na początku. Władze niemieckie określają często pierwsze przeniesienie aktywów terminem „Kleine Aida”, a pozostałe 62 mld EUR terminem „Große Aida”.

⁽⁵⁾ Zwykła obligacja oznacza obligację nieposiadającą żadnych szczególnych cech, o stałym oprocentowaniu, która w terminie wymagalności jest w całości spłacana.

⁽⁶⁾ „Negative Basis Trade”: Tego rodzaju transakcje na ujemnej podstawie są stosowane stosunkowo rzadko i wiążą się z ryzykiem niewypłacalności podmiotu sprzedającego CDS.

⁽⁷⁾ Pismo władz niemieckich z dnia 7 maja 2010 r.

o 5,389 mld EUR niższa od wartości księgowej ⁽¹⁾. Powyższa wycena została uznana za wystarczająco konserwatywną zarówno przez Blackrock ⁽²⁾, jak i przez Deutsche Bundesbank ⁽³⁾. W celu dokonania oceny wysokości przyznanej pomocy państwa władze niemieckie odliczyły od brakującej kwoty RWE (5,389 mld EUR) początkowy kapitał EAA ⁽⁴⁾ (3,267 mld EUR, różnica pomiędzy wartością księgową aktywów a zobowiązaniami), wskutek czego różnica netto pomiędzy wartością przekazania a rzeczywistą wartością ekonomiczną (zwaną dalej „RWE”) wyniosła 2,123 mld EUR.

- (42) Podobnie jak władze niemieckie, również Komisja przy obliczeniach wysokości przyznanej pomocy państwa koncentrowała się na różnicy netto pomiędzy wartością przekazania a RWE przekazanych aktywów i zobowiązań (zwaną dalej „transferem delta”).
- (43) Komisja, przy pomocy zewnętrznych ekspertów (Société Générale, Bangert Research oraz profesora Wima Schoutensa), dokonała weryfikacji wyceny przekazanej przez władze niemieckie. W wyniku powyższej weryfikacji, której szczegóły przedstawiono w treści decyzji z listopada 2010 r. ⁽⁵⁾, stwierdzono, że przy ostrożnych założeniach wartość transferu delta jest o 1,606 mld EUR wyższa od wartości przedstawionej przez władze niemieckie (5,389 mld EUR). Innymi słowy, wartość RWE jest o 6,949 mld EUR niższa od wartości

przekazania ⁽⁶⁾. W ramach wyceny RWE dla określonych obligacji eksperci stwierdzili istnienie różnic, w szczególności na poziomie subportfela (w przypadku całości portfela papierów wartościowych wartość ta wyniosła 600 mln EUR), wynikających z rozbieżności dotyczących oceny zakłóceń funkcjonalnych na tych rynkach. I tak na przykład eksperci, w przeciwieństwie do WestLB, uznali szereg rynków zwykłych obligacji za sprawnie funkcjonujące, w związku z czym przyjęto, że wartość rynkowa aktywów jest równa RWE. Po drugie, w przypadku pożyczek przeniesionych przez WestLB stwierdzono wystąpienie różnic wynikających ze znacznych rozbieżności dotyczących wyceny strat z tytułu niewypłacalności (LGD) (w przypadku całego portfela kredytowego - 1 mld EUR). Znaczne różnice stwierdzono również w odniesieniu do określonych kategorii cząstkowych portfela składającego się ze strukturyzowanych papierów dłużnych. Jednakże w tym przypadku wydaje się, że ich efekty netto wzajemnie się równoważą.

- (44) Ponadto władze niemieckie przekazały informacje na temat potencjalnych czynników łagodzących oraz przedstawiły argumenty w celu wykazania, że wartość transferu delta była niższa od zera.

Poniższa tabela, zaczerpnięta z decyzji z listopada 2010 r., zawiera podsumowanie wyników według subportfeli.

Tabela 2

Wyniki pierwszego przeniesienia aktywów zgodnie z decyzją z listopada 2010 r.

Przeniesiony portfel		Wartość księgową a (wartość przeniesienia)	TTW według WestLB „zrekonstruowana”	TTW wartość przeniesienia według WestLB „zrekonstruowana”	TTW według ekspertów UE, dane szacunkowe	TTW - wartość przeniesienia według ekspertów UE, dane szacunkowe
Portfel strukturyzowanych papierów wartościowych	Phoenix	22 764	20 323	(2 441)	19 786	(2 978)
	European Super Seniors	2 918	1 751	(1 167)	2 276	(642)
	Pozostałe ABS	3 188	3 182	(6)	3 178	(10)
Portfel papierów wartościowych	Obligacje	16 501	16 323	(178)	15 762	(739)
	Portfolio Banque D'Orsay	2 749	2 733	(16)	2 770	21
	CDS i instrumenty pochodne	(65)	(45)	20	(102)	(37)

⁽¹⁾ Pismo władz niemieckich z dnia 8 lipca 2010 r.

⁽²⁾ Sprawozdania okresowe Blackrock oraz „Finale Version inklusive aller Hauptportfolio Aktiva” sporządzone przez Blackrock w dniu 12 maja 2010 r., otrzymane przez Komisję w dniu 18 maja 2010 r.

⁽³⁾ Pismo władz niemieckich z dnia 16 czerwca 2010 r.

⁽⁴⁾ Zgodnie z uwagami przekazanymi przez władze niemieckie w dniu 22 grudnia 2010 r. (uwagi DE) początkowy kapitał zakładowy EAA wynosił jedynie 100 000 EUR w gotówce. Największa część kapitału własnego powstała wskutek wydzielenia.

⁽⁵⁾ Wyczerpujący opis wszystkich wyników zawiera decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG*, motyw 37 i nast. (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 16).

⁽⁶⁾ Niektóre subportfele, takie jak Super Senior transze ABS, były przez ekspertów oceniane w sposób mniej konserwatywny niż przez samą WestLB. Gdyby eksperci Komisji zastosowali własną ocenę WestLB jako wartość maksymalną, wówczas łączna wartość różnicy byłaby wyższa o 573 mln EUR.

			Stanowisko władz niemieckich		Stanowisko Komisji	
Przeniesiony portfel		Wartość księgową (wartość przeniesienia)	TTW według WestLB „zrekonstruowana”	TTW wartość przeniesienia według WestLB „zrekonstruowana”	TTW według ekspertów UE, dane szacunkowe	TTW - wartość przeniesienia według ekspertów UE, dane szacunkowe
Portfel kredytowy	Wykorzystane pozycje	20 061	18 666	(1 395)	17 807	(2 254)
	Nieuruchomione linie	—	(205)	(205)	(310)	(310)
Ogółem		68 116	62 727	(5 389)	61 167	(6 949)
Źródło		22 lutego 2010 r.	8 lipca 2010 r.	8 lipca 2010 r.	23 września 2010 r.	23 września 2010 r.
Czynniki łagodzące						
Kapitał EAA (różnica pomiędzy w artością przekazania aktywów i zobowiązań)				3 267		3 267
Przeniesienie zobowiązań związanych z prawami nabytymi				882		n.d.
Przyszły przepływ y pieniężne związane z przeniesionymi portfelami				880		n.d.
Przeniesienie kredytowych instrumentów pochodnych				268		268
Korekta w wynikająca ze spodziewanych strat związanych z niewykorzystanymi liniami kredytowymi				205		n.d.
Korekta w wynikająca ze spodziewanych strat związanych z oprocentowaniem				75		n.d.
Ogółem „transfer delta” = cena przeniesienia – TTW – odliczenia				- 188		3 414

c. TRZECI PAKIET DZIAŁAŃ – ŚRODKI SŁUŻĄCE LIKWIDACJI

- (45) W planie restrukturyzacji z czerwca 2011 r. przedstawiono systematyczną likwidację WestLB, która będzie wymagała wdrożenia szeregu uzupełniających środków na rzecz ratowania aktywów. Władze niemieckie planują po pierwsze przeniesienie pozostałych aktywów i zobowiązań WestLB na EAA, po drugie, zastąpienie kapitału, przejście kosztów operacyjnych oraz kosztów likwidacji za WestLB lub też, w razie potrzeby, na następcę (zwanego dalej „bankiem SPM”) oraz po trzecie wdrożenie odpowiednich środków w celu zabezpieczenia płynności na etapie transformacji.

(i) **Drugie przeniesienie aktywów na EAA**

- (46) W planie restrukturyzacji z czerwca 2011 r. przewiduje się kolejne przeniesienie z WestLB na EAA wszystkich pozostałych aktywów i zobowiązań, w tym pozabilansowych pozycji obciążonych ryzykiem i instrumentów pochodnych (zwanego dalej „drugim przeniesieniem aktywów”). Z dniem 30 czerwca 2012 r. wszystkie aktywa i zobowiązania WestLB, które nie zostały sprzedane, ani też nie stały się częścią Verbundbank, przejmuje EAA⁽¹⁾.

(1) Migracja techniczna może odbywać się również po dniu 30 czerwca 2012 r. Przeniesienie dodatkowych aktywów będzie opierać się na zasadach określonych w obowiązujących przepisach FMStFG, która zezwala na przeniesienie na EAA dodatkowych aktywów. Wydanie przez FMSA zgody na przeniesienie dodatkowych aktywów jest m.in. uzależnione od spełnienia warunku, zgodnie z którym należy przedstawić wszystkie rodzaje ryzyka związanego z aktywami, a także szczegółowy plan likwidacji przeniesionych aktywów. Portfele Verbundbank oraz informacja o drugim przeniesieniu aktywów na EAA zostaną ostatecznie opublikowane w półrocznym sprawozdaniu finansowym WestLB w dniu 30 czerwca 2012 r., a następnie nastąpi ich bezpośrednie przeniesienie w sensie prawnym lub też przynajmniej ekonomicznym.

Po przekazaniu aktywów WestLB nie będzie na własne ryzyko posiadać żadnych aktywów bankowych (z wyjątkiem kapitału własnego banku SPM).

- (47) Cały skład portfela został omówiony z Komisją, a następnie przekazany przez władze niemieckie na podstawie szczegółowych danych liczbowych, które można streścić w następujący sposób:

Tabela 3

Wyniki drugiego przeniesienia aktywów (w mld EUR)

Portfel ⁽¹⁾	Wartość księgową według niemieckiego kodeksu spółek handlowych	Wartość rynkowa portfela	Różnica
Aktywa	[120–150] (*)	[120–150]	[0,8–1,3]
Zobowiązania	[120–150]	[120–150]	[0,2–0,5]
Ogółem			[1,0–1,8]

(1) Powyższe wartości uwzględniają skutki zabezpieczenia przed ryzykiem zgodnie z HGB.

(*) Informacje poufne.

- (48) W odniesieniu do wartości rynkowej aktywów i zobowiązań, które będą stanowić przedmiot drugiego przeniesienia aktywów na EAA, władze niemieckie stwierdziły w ramach szczegółowej oceny, że ich wartość rynkowa jest wyższa od wartości podanych w tabeli 3. Władze niemieckie stwierdziły w szczególności, że poszczególne wartości aktywów wynoszą łącznie [120–150 mld EUR], a zobowiązań [120–150] mld EUR. Władze niemieckie argumentują, iż pozostały portfel WestLB został już

skorygowany w wyniku pierwszego przeniesienia aktywów WestLB i zawiera wyłącznie faktycznie uzyskane wartości aktywów. Władze niemieckie potwierdziły w szczególności, że portfel obejmuje wyłącznie papiery wartościowe i instrumenty pochodne, które zostały wycenione na podstawie ich poszczególnych wartości rynkowej, a także pożyczki i instrumenty finansowe, w przypadku których nie istnieją rynki o dłuższej tradycji, w związku z czym zostały one wycenione na podstawie metody opartej na wartości zdyskontowanych przepływów środków. Portfel, jedynie w bardzo ograniczonym zakresie (mniej niż 1 mld EUR), zawiera również papiery wartościowe, które można uznać za międzynarodowe instrumenty finansowania budżetu państwa lub też międzynarodowe papiery wartościowe emitowane przez państwo.

(49) Po konsultacjach z Komisją władze niemieckie stwierdziły jednak, że w odniesieniu do określonych części portfela, czyli portfela kredytowego oraz innych, podobnych aktywów nie płynnych w wysokości [40–70] mld EUR, należy uwzględnić „efekt portfela” ze względu na samą jego wielkość. Jeżeli bank WestLB był rzeczywiście zmuszony do sprzedaży całego portfela do dnia 30 czerwca 2012 r., to nadwyżka podaży spowodowałaby obniżenie wartości rynkowych poszczególnych aktywów. Na podstawie otrzymanych informacji władze niemieckie twierdzą, że w takim przypadku, wartości rynkowe portfela należy obliczać z zastosowaniem obniżki na poziomie [2–5] % poszczególnych wartości rynkowych aktywów.

(50) Zgodnie z planem restrukturyzacji z czerwca 2011 r. drugie przeniesienie aktywów na EAA mogło obejmować aktywa WestImmo, która przekazuje EAA swoje aktywa w celu poprawy własnej zdolności rynkowej. WestImmo będzie natomiast kontynuować wyłącznie transakcje listów dłużnych pod nazwą „Pfandbriefbank” (tymczasowa nazwa robocza). Ze względu na realizację powyższego założenia znaczna część aktywów i zobowiązań WestImmo może zostać w pierwszej połowie 2012 r. oddzielona i przeniesiona na EAA. Tego rodzaju „wyodrębniony portfel” będzie miał wartość [5–10] mld EUR i - na poziomie subportfela - obejmie niezabezpieczony portfel nieruchomości komercyjnych, portfel aktywów znajdujących się w Japonii oraz portfel zawierający obligacje i kredyty hipoteczne dla klientów prywatnych w wysokości [2–4] mld EUR, które w ramach pierwszego przeniesienia zostały w syntetyczny sposób przeniesione na EAA i obecnie pełnią funkcję zabezpieczenia dla pakietu listów zastawnych. Po przeniesieniu WestImmo stanie się znacznie mniejszym bankiem, który początkowo będzie posiadać aktywa o wartości [16–23] mld EUR. Jeżeli w dniu 30 czerwca 2012 r. spółka WestImmo nie będzie mogła zostać sprzedana, to tego rodzaju pozostałe aktywa również zostaną przeniesione na EAA. W związku z tym muszą one zostać dodatkowo uwzględnione przy określaniu wysokości kwoty, o której mowa w punkcie 51.

(51) Wyodrębniony portfel został omówiony z Komisją, a następnie przedstawiony przez władze niemieckie na podstawie szczegółowych danych liczbowych, które można streścić w następujący sposób:

Tabela 4

Ocena aktywów WestImmo wchodzących w skład wyodrębnionego portfela (w mld EUR)

Portfel	Wartość księgową według niemieckiego kodeksu spółek handlowych	Wartość rynkowa	Różnica
Nieruchomości na rynku międzynarodowym	[3,5–4,0]	[3,0–4,0]	[0,1–0,4]
Nieruchomości na rynku niemieckim	[1,1–1,6]	[1,1–1,6]	[0,01–0,05]
Portfel obligacji państwowych o stałym oprocentowaniu	[0,7–1,3]	[0,5–1,25]	[0,1–0,3]
Ogółem	[5,3–6,9]	[4,6–6,85]	[0,3–0,8]

(52) Władze niemieckie szczegółowo wyjaśniły, dlaczego ocenę aktywów wchodzących w skład wyodrębnionego portfela przeprowadzono w wystarczająco konserwatywny sposób. Władze niemieckie wyjaśniły, że 1) jedna trzecia portfela składa się z pozycji krótkoterminowych, 2) struktura zastosowanych zabezpieczeń jest solidna oraz 3) niedawno dokonano oceny zabezpieczeń.

(53) Ponadto WestLB planuje sprzedaż WestImmo Pfandbriefbank do dnia 30 czerwca 2012 r. W przypadku, gdy sprzedaż nie dojdzie do skutku, wszystkie aktywa i zobowiązania WestImmo zostaną przeniesione na EAA. Dostosowana do poziomu ryzyka, szacowana wartość księgową (włącznie z wyodrębnionym portfelem) wynosiła w czerwcu 2011 r. [20–26] mld EUR. W skład portfela wchodziły głównie nieruchomości komercyjne oraz kredyty hipoteczne dla klientów prywatnych. Z informacji przekazanych przez władze niemieckie wynika, że znaczną część początkowego portfela zabezpieczono już w trakcie pierwszego przeniesienia aktywów w ramach procesu selekcji, przeprowadzonego na potrzeby dodatkowego przeniesienia aktywów, w związku z czym pozostała część została już uzdrowiona, a jej wartość rynkowa odpowiada wartości księgowej. Ponadto portfel nieruchomości komercyjnych jest w pierwszej kolejności wykorzystywany na potrzeby emisji listów zastawnych, w związku z czym posiada wartość rynkową, która jest wystarczająca do pokrycia wartości przeniesienia.

(54) Wreszcie w odniesieniu do przeniesienia aktywów WestImmo oraz drugiego przeniesienia aktywów WestLB, władze niemieckie twierdzą, że RWE aktywów może odpowiadać wartości przeniesienia.

(ii) Dodatkowy instrument kapitałowy dla banku SPM

(55) Zgodnie z umową ramową z dniem 30 czerwca 2012 r. NRW przejmie wszystkie prawa własności oraz pełną odpowiedzialność za WestLB. Z uwagi na fakt, iż

w ramach restrukturyzacji WestLB zobowiązany jest do spłaty na rzecz SoFFin 1 mld EUR cichego udziału SoFFin w WestLB, ta część kapitału musi zostać wykorzystana. NRW złożył obietnicę, że w tym celu, zgodnie z umową ramową⁽¹⁾, stworzy w zamian za to dodatkowy instrument kapitałowy w wysokości 1 mld EUR (zwany dalej „dodatkowym instrumentem kapitałowym dla banku SPM”).

(iii) **Przejęcie kolejnych kosztów operacyjnych i kosztów likwidacji banku SPM**

- (56) W planie restrukturyzacji z czerwca 2011 r. przedstawiono dwa różne scenariusze dla WestLB/banku SPM, tzw. scenariusz podstawowy („base case”) oraz scenariusz alternatywny („bad case”). W przypadku scenariusza podstawowego wysokość strat związanych z działalnością i likwidacją banku SPM w okresie pięciu lat (koszty transformacji), włącznie z przejęciem zobowiązań emerytalnych, szacuje się łącznie na kwotę [3–6] mld EUR. W przypadku scenariusza alternatywnego, który opiera się na innych założeniach, m.in. w odniesieniu do redukcji personelu, wysokości niezbędnych amortyzacji budynków i inwestycji IT, zobowiązań emerytalnych oraz innych kosztów związanych z wycofaniem się z działalności, wysokość strat w okresie pięciu lat szacuje się łącznie na kwotę [4–7] mld EUR. NRW przejmuje wszystkie prawa własności oraz pełną odpowiedzialność za WestLB. Zarówno w przypadku scenariusza podstawowego, jak i alternatywnego, przyjmuje się założenie, że udostępniony przez NRW instrument kapitałowy w wysokości 1 mld EUR zostanie w całości wykorzystany. W przypadku scenariusza alternatywnego NRW musiałaby udostępnić dodatkowe środki zgodnie z umową ramową.

(iv) **Obietnica dotycząca udostępnienia instrumentów płynności w okresie restrukturyzacji**

- (57) W planie restrukturyzacji z czerwca 2011 r. przewiduje się ponadto, że obecne instrumenty zapewniające płynność, udostępnione przez kasy oszczędnościowe, NRW oraz EAA, mają zostać utrzymane w całym okresie restrukturyzacji. Jeżeli w okresie restrukturyzacji do dnia 30 czerwca 2012 r. konieczne będzie zapewnienie dalszej płynności finansowej, WestLB, właściciele banku oraz EAA, zgodnie z umową ramową, uzgodnią odpowiednie środki mające na celu zapewnienie płynności na etapie transformacji. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze niemieckie w dniu 1 grudnia 2011 r. wykorzystanie dodatkowych instrumentów płynności w przypadku scenariusza warunków skrajnych [...].

3. PLANY RESTRUKTURYZACJI

a. WPROWADZENIE

- (58) Władze niemieckie przekazały Komisji szereg planów restrukturyzacji, których przedmiotem była różnego

rodzaju pomoc państwa oraz różne koncepcje restrukturyzacji. Pierwszy pakiet dokumentów, które odnosiły się wyłącznie do zabezpieczenia przed ryzykiem w wysokości 5 mld EUR, złożył się na plan restrukturyzacji z kwietnia 2009 r.⁽²⁾

- (59) Dwa kluczowe elementy planu restrukturyzacji z kwietnia 2009 r.⁽³⁾ dotyczyły redukcji wartości bilansu WestLB z 250 mld EUR do 125 mld EUR (włącznie ze sprzedażą licznych aktywów, takich jak WestImmo) oraz zmiany kierunku całej działalności banku i związanego z tym obniżenia poziomu ryzyka, a następnie sprzedaż WestLB w drodze otwartej, przejrzystej i niedyskryminującej procedury przetargowej. Jeżeli tego rodzaju sprzedaż WestLB nie byłaby możliwa, to WestLB zostałoby zobowiązany do zaniechania nowej działalności po 2011 r. Pomimo, iż udziałowcy WestLB zaangażowali w proces sprzedaży zarówno powiernika ds. zbycia, jak i bank inwestycyjny, a także wszczęli w dniu 30 września 2010 r. publiczną procedurę przetargową WestLB, to w ramach wyżej wymienionej procedury nie wpłynęły żadne oferty, które z ekonomicznego punktu widzenia byłyby możliwe do zaakceptowania przez udziałowców WestLB.
- (60) W grudniu 2009 r.⁽⁴⁾ oraz w lutym 2011 r. przedstawiono kolejne plany restrukturyzacji. Plan restrukturyzacji z lutego 2011 r. przewidywał dalszą redukcję wartości bilansu banku do kwoty 80 mld EUR, nie przewidziano jednak w tym przypadku płatności w ramach mechanizmu wycofania. W czerwcu 2011 r. zgłoszono ostateczny plan restrukturyzacji. Władze niemieckie wyraźnie potwierdziły, że plan restrukturyzacji z lutego 2011 r. został wycofany. W związku z tym w niniejszej decyzji badany jest wyłącznie plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r.

b. PLAN RESTRUKTURYZACJI Z CZERWCA 2011 R.

- (61) Plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r. opiera się na czterech kluczowych elementach:
- a) W ciągu 2011 r., a najpóźniej do dnia 30 czerwca 2012 r., zostanie wydzielona tzw. działalność realizowana przez Verbundbank, czyli tego rodzaju działalność, która jest ukierunkowana na współpracę z regionalnymi kasami oszczędnościowymi. Następnie Verbundbank zostanie włączony do sieci kas oszczędnościowych. Bank Helaba wyraził gotowość do przejęcia Verbundbank;
- b) Starania na rzecz sprzedaży wszystkich innych części WestLB będą kontynuowane do momentu, w którym do dnia 30 czerwca 2012 r. możliwe będzie zawarcie porozumienia w sprawie sprzedaży;

⁽²⁾ W celu uzyskania dalszych szczegółowych informacji zob. decyzja Komisji z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie C 43/2008, *Restrukturyzacja WestLB AG*, motywy 28–43 (Dz.U. L 345 z 23.12.2009).

⁽³⁾ W celu uzyskania dalszych szczegółowych informacji zob. decyzja Komisji z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie C 43/2008, *Restrukturyzacja WestLB AG*, motyw 34 i nast. (Dz.U. L 345 z 23.12.2009).

⁽⁴⁾ W celu uzyskania szczegółowych informacji zob. decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG*, motyw 55 i nast. (Dz.U. C 23 z 25.1.2011).

⁽¹⁾ „Kraj związkowy NRW udzielił w zamian za to WestLB dodatkowej i możliwie drugorzędnej gwarancji w wysokości 1 mld EUR. Dodatkowa gwarancja kraju związkowego NRW zostanie udzielona bankowi SPM w takiej kolejności, jaka jest niezbędna do spełnienia przez bank SPM wymogów przewidzianych przez organy odpowiedzialne za nadzór, związane z częściową spłatą cichego udziału FMS”.

c) EAA przejmuje w dniu 30 czerwca 2012 r. portfele, które nie zostały przypisane do Verbundbank, a ponadto nie zostały przejęte przez członków grupy finansowej S oraz nie zostały sprzedane do dnia 30 czerwca 2012 r. przez WestLB na rzecz osób trzecich; po 30 czerwca 2012 r. WestLB nie będzie realizować żadnych transakcji bankowych (z wyjątkiem transakcji w ramach zarządzania aktywami) oraz zostanie przekształcony w platformę usługową wyposażoną w instrument likwidacji, który będzie posiadaczem pozostałych pozycji przeniesionych lub

też zabezpieczonych przez EAA, a ponadto będzie odpowiadać za redukcję personelu oraz za świadczenie usług w zakresie zarządzania aktywami (zwany bankiem SPM);

d) część banku SPM (zwana dalej „Servicegesellschaft”), świadcząca usługi w zakresie zarządzania aktywami na rzecz EAA, Verbundbank i osób trzecich, zostaje wydzielona z przedsiębiorstwa.

(62) Plan można streścić w następujący sposób:

Tabela 5

Pożądana struktura podstawowa zgodnie z planem restrukturyzacji z czerwca 2011 r.

Obecna struktura < 30 czerwca 2011 r.	Struktura docelowa > 30 czerwca 2012 r.
<p>WestLB Suma bilansowa: 160 mld EUR Aktywa ryzyka: 88,5 mld (2008, zob. tabela 1) Kapitał własny: 4 mld EUR Zatrudnienie: 4 400 Udziałowcy: NRW 48 %, związki krajowe 2 %, kasy oszczędnościowe: 50 %</p>	<p>Holding/bank SPM Suma bilansowa: wymaga jeszcze potwierdzenia (aktywa przeniesione w sposób syntetyczny na EAA) Aktywa ryzyka: < 1 mld Zatrudnienie: 4 400, < 400 w 2016 r. w holdingu lub Betriebsgesellschaft Kapitał własny: [...] Udziałowcy: NRW 100 %</p>
<p>WestImmo oraz inne spółki zależne WestLB</p>	<p>➔ Spółka zależna = Betriebsgesellschaft SPM Suma bilansowa: wymaga jeszcze potwierdzenia (aktywa przeniesione w sposób syntetyczny na EAA) Zatrudnienie: Zob. holding</p>
	<p>➔ Spółka zależna = Betriebsgesellschaft SPM Suma bilansowa: < 1 mld EUR Zatrudnienie: maks. 1 000 w 2016 r. sprzedaż do 2016 r.</p>
	<p>Przeniesienie Verbundbank na Helaba Suma bilansowa: 40–45 mld EUR Kapitał własny: 1 mld EUR poprzez kasy oszczędnościowe Zatrudnienie: ~ 400 Udziałowcy: Przeniesienie na Helaba</p>
	<p>Sprzedż aktywów do dnia 30 czerwca 2012 r. W szczególności WestImmo (Pfandbriefbank) Suma bilansowa WestImmo: [16 –23] mld EUR</p>
<p>EAA - Abwicklungsanstalt kwiecień 2010 r. Wartość nominalna: 77,5 mld EUR (październik 2011 r.: 53) Kapitał własny: 3 mld EUR Udziałowcy: NRW 48 %, regiony 2 %, zrzeczenia kas oszczędnościowych 50 %</p>	<p>EAA (po przeniesieniu dodatkowych aktywów) – Abwicklungsanstalt Suma bilansowa: ~ [100–250]mld EUR Kapitał własny: Kapitał w czerwcu 2012 r., a także dodatkowy kapitał, niezbędny do reorganizacji aktywów przeniesionych w dniu 30.06.2012 r. Udziałowcy: NRW 48 %, regiony 2 %, zrzeczenia kas oszczędnościowych 50 %</p>

(i) **Verbundbank**

- (63) Działalność realizowana przez Verbundbank zostanie zlecona podmiotom zewnętrznym. Ponadto powstanie jednostka, która zostanie połączona z innym bankiem. W trakcie postępowania, którego skutkiem jest przyjęcie niniejszej decyzji, kasy oszczędnościowe zrezygnowały ze swojego wcześniejszego zamiaru dotyczącego utworzenia nowego, samodzielnego banku. Verbundbank będzie działać jako usługodawca i bank centralny dla kas oszczędnościowych w NRW i Brandenburgii, zatrudniając 400 byłych pracowników WestLB. W okresie przejściowym Verbundbank może otrzymywać określone świadczenia realizowane przez WestLB/bank SPM.
- (64) Verbundbank będzie realizować model działalności gospodarczej odznaczający się niskim ryzykiem. Będzie on oferował określone produkty i usługi kasom oszczędnościowym, ich klientom, a także średniej wielkości klientom korporacyjnym, instytucjom publicznym i klientom instytucjonalnym. Oferta produktów banku zostanie ograniczona przede wszystkim do instrumentów finansowania dla przedsiębiorstw oraz prostych produktów rynku kapitałowego. Najważniejsze dane finansowe Verbundbank to aktywa ważone ryzykiem o wartości 8,3 mld EUR, a także wartość bilansu na poziomie od 40 mld EUR do 45 mld EUR. Początkowo Verbundbank został dokapitalizowany kwotą 1 mld EUR, co miało na celu osiągnięcie współczynnika kapitału regulacyjnego na poziomie 12 %. Kapitał został przekazany przez zrzeczenia kas oszczędnościowych w NRW (50 %) oraz przez Deutscher Sparkassen- und Giroverband (DSGV – 50 %) ⁽¹⁾. Zobowiązania banku składają się z wkładów wniesionych przez kasy oszczędnościowe, listów zastawnych, a także wkładów wniesionych przez inwestorów instytucjonalnych. Największa część środków finansowych została przekazana przez członków grupy finansowej kas oszczędnościowych.
- (65) Po przedstawieniu planu restrukturyzacji z czerwca 2011 r. bank krajowy Helaba wyraził gotowość do przejęcia działalności Verbundbank. W dniu 12 grudnia 2011 r. Helaba wydał zasadniczo pozytywną opinię na podstawie szczegółowej analizy wybranych aktywów i pasywów WestLB, ponownie potwierdzając zamiar przejęcia Verbundbank. Właściciele Helaba polecieli zarządowi podjęcie konkretnych negocjacji w celu zintegrowania działalności bankowej prowadzonej przez Verbundbank. ⁽²⁾ Proces mający na celu zintegrowanie Verbundbank z Helaba lub też z sektorem kas oszczędnościowych został zainicjowany przez zrzeczenia kas oszczędnościowych, kiedy stało się jasne, że rentowność samodzielnie funkcjonującego Verbundbank byłaby stosunkowo niska, a spodziewana stopa zwrotu z kapitału własnego kształtowałyby się na poziomie od [2,0–3,0] % do [4,0–5,0] %. Zmniejszenie kosztów ogólnych oraz wykorzystanie synergii związanych ze zintegrowaniem czynności realizowanych przez Verbundbank z Helaba lub z sektorem kas oszczędnościowych popra-

wiłoby spodziewaną rentowność przedsiębiorstwa i spowodowałyby, że osiągnęłaby ona możliwy do zaakceptowania poziom.

(ii) **Sprzedaż lub przeniesienie aktywów**

- (66) Zgodnie z planem restrukturyzacji z czerwca 2011 r. do dnia 30 czerwca 2012 r. (podpisanie umów) przewiduje się sprzedaż możliwie największej liczby tych części WestLB, które nie mogą zostać uwzględnione przy wydzieleniu Verbundbank. Proces ten skoordynowano z realizacją bieżących środków w zakresie sprzedaży, które zostały już wdrożone w celu spełnienia warunków określonych w decyzji z maja 2009 r. Jest [...].
- (67) Bank WestLB przeznaczył do sprzedaży duże segmenty działalności, takie jak segment klientów komercyjnych, czy też finansowanie ustrukturyzowane i transakcje na rynku kapitałowym, które stanowią istotne źródło dochodów WestLB i w skład których wchodzi mniejsze jednostki, takie jak Corporates, Structured Finance (finanse strukturyzowane), Debt Markets oraz transakcje w zakresie depozytów bankowych, które w razie potrzeby można nabyć również wraz z przynależnymi platformami IT oraz infrastrukturą.
- (68) WestLB dokona oceny złożonych ofert m.in. w oparciu o następujące kryteria: cena zakupu włącznie z mechanizmami w zakresie dostosowania ceny zakupu oraz komponentami wchodzącymi w skład tej ceny, wpływ sprzedaży na bilans oraz na rachunek zysków i strat WestLB, bezpieczeństwo transakcji (np. w kontekście finansowania transakcji oraz doświadczenia nabywcy w realizacji podobnych procesów), aspekty prawne transakcji oraz przeniesienie dodatkowych aktywów na EAA.
- (69) W dniu 30 czerwca 2012 r. wszystkie aktywa oraz zobowiązania WestLB, które nie zostaną do tego czasu sprzedane lub przeniesione do Verbundbank, zostaną przeniesione na EAA. Obowiązujące ramy prawne ⁽³⁾ zezwalają na późniejsze przeniesienie dodatkowych aktywów na EAA, jeżeli - między innymi - dostępny jest wystarczający kapitał własny, przedstawiono wszystkie rodzaje ryzyka związane z aktywami, a także zaprezentowano szczegółowy plan likwidacji.
- (70) Metody przeniesienia aktywów, zastosowane w trakcie drugiego przeniesienia aktywów, będą zgodne z metodami zastosowanymi w grudniu 2009 r. oraz w kwietniu 2010 r. podczas przeniesienia obu pierwszych transz w ramach pierwszego przeniesienia aktywów z WestLB na EAA. Również w tym przypadku preferowaną metodą przeniesienia aktywów jest wydzielenie, i tylko wówczas, gdy zastosowanie innych odpowiednich metod przeniesienia, takich jak sprzedaż lub subpartycypacja, nie jest możliwe z prawnego lub technicznego punktu widzenia lub wiąże się z nadmiernym ryzykiem ekonomicznym, zamiast fizycznego przeniesienia ryzyka dokonuje się przeniesienia w sposób syntetyczny i tylko wówczas, gdy zastosowanie innych odpowiednich metod przeniesienia, takich jak sprzedaż lub subpartycypacja, nie jest możliwe z prawnego lub technicznego punktu widzenia lub wiąże się z nadmiernym ryzykiem ekonomicznym, zamiast fizycznego przeniesienia ryzyka dokonuje się przeniesienia w sposób syntetyczny.
- (71) Przeniesienie aktywów ma zagwarantować, że WestLB i bank SPM nie będą realizować nowych transakcji

⁽¹⁾ W przypadku przejęcia Verbundbank przez Helaba udziałowcami Helaba będą zrzeczenia kas oszczędnościowych.

⁽²⁾ Wspólna informacja prasowa Sparkassen- und Giroverband Hessen-Thüringen, kraju związkowego Hesja oraz kraju związkowego Turynia z dnia 12.12.2011 r. „Trägerversammlung gibt grünes Licht”.

⁽³⁾ FMSStFG §8a.

bankowych (z wyjątkiem działalności związanej z ich obsługą) oraz nie będą na własny rachunek narażone na ryzyko strony przeciwnej lub ryzyko rynkowe, które należy zabezpieczyć poprzez spełnienie regulacyjnych, minimalnych wymogów kapitałowych zgodnie z obecnie obowiązującymi ramami prawnymi ⁽¹⁾.

- (72) Jeżeli chodzi o wycenę aktywów i zobowiązań, to planuje się przeniesienie dostosowanych do poziomu ryzyka wartości księgowych, co oznacza [...].

(iii) **Bank SPM**

- (73) Po dniu 30 czerwca 2012 r. bank WestLB nie będzie realizował nowych transakcji bankowych (z wyjątkiem transakcji związanych z ich obsługą), a ponadto zrezygnuje ze swojej nazwy WestLB, przyjmując nazwę bank SPM (tymczasowa nazwa robocza). Bank WestLB zostanie przekształcony w jednostkę, która będzie posiadać pozostałe pozycje ekonomicznie przeniesione na EAA w celu likwidacji, a także będzie odpowiedzialna za pozostałych w spółce pracowników oraz za platformę usługową, świadczącą wyłącznie usługi w zakresie zarządzania aktywami.

- (74) [...].

- (75) Bank SPM zostanie zasadniczo przekształcony w holding (zwany dalej „holdingiem/bankiem SPM”), który będzie posiadać dwie spółki zależne SPM-Betriebsgesellschaft oraz SPM-Servicegesellschaft (zwaną dalej „Servicegesellschaft”).

- (76) Aktywa, których ze względów podatkowych, prawnych lub regulacyjnych nie można w sposób fizyczny przenieść na EAA, zostaną przeniesione jedynie w sposób syntetyczny. Tego rodzaju aktywa zostaną uwzględnione w bilansach holdingu/banku SPM i SPM-Betriebsgesellschaft, nie będą jednak figurować w bilansie SPM-Servicegesellschaft.

- (77) Po zakończeniu procesu przeniesienia dodatkowych aktywów WestLB oraz bank SPM nie będą już posiadać żadnych aktywów ważonych ryzykiem narażonych na ryzyko strony przeciwnej lub ryzyko rynkowe ⁽²⁾, a jedynie stosunkowo niskiej wartości aktywa ważne ryzykiem, służące do spełnienia regulacyjnych wymogów kapitałowych dla ryzyka operacyjnego (o wartości niższej niż 1 mld EUR przy obliczeniu z zastosowaniem metody wskaźnika bazowego) ⁽³⁾.

- (78) SPM-Betriebsgesellschaft będzie odpowiadać za pozostałe zobowiązania emerytalne wobec obecnych i byłych pracowników WestLB. Głównie zadanie holdingu SPM/

SPM-Betriebsgesellschaft będzie polegało na zmniejszeniu liczby pracowników z obecnych 4 400 do 1 400 w 2016 r. (z których 1 000 jest zatrudnionych w Servicegesellschaft) oraz likwidacji zbędnych oddziałów i systemów. SPM-Betriebsgesellschaft będzie świadczyła jedynie podstawowe usługi w segmentach, które nie mają kluczowego znaczenia, czyli np. usługi w zakresie utrzymania budynków i biur.

- (79) Servicegesellschaft zostanie wydzielona w okresie pomiędzy 1 stycznia 2012 r. a 31 grudnia 2014 r. w celu świadczenia usług w zakresie zarządzania aktywami w odniesieniu do pozostałych aktywów i zobowiązań WestLB. Przeniesienie portfeli aktywów na EAA (oraz Verbundbank) spowoduje zapotrzebowanie na świadczenie usług w zakresie zarządzania aktywami, ponieważ ani EAA, ani też Verbundbank, nie są w stanie samodzielnie zagwarantować obsługi portfeli. Servicegesellschaft będzie świadczyła tego rodzaju usługi na rzecz EAA (oraz Verbundbank) po cenach rynkowych. Wszystkie ograniczenia dotyczące modelu działalności gospodarczej realizowanego przez Servicegesellschaft (zob. także punkty (80) do (85)) przestają obowiązywać w momencie sprzedaży Servicegesellschaft.

- (80) Holding SMP oraz jego spółki zależne będą posiadać wszystkie licencje bankowe, niezbędne do prowadzenia danej działalności. Władze niemieckie zobowiązują się jednak ograniczyć zakres oraz liczbę licencji bankowych do minimum, które jest niezbędne do świadczenia usług w zakresie zarządzania aktywami.

- (81) Znaczna część portfeli EAA jest zaksięgowana w oddziałach zagranicznych, co będzie również konieczne w przyszłości. Do dnia 31 października 2011 r. WestLB utrzyma pozycje obciążone w Nowym Jorku o wartości [5 – 15] mld EUR, w Londynie o wartości [15–25] mld EUR oraz w Azji o wartości [5–10] mld EUR. Fizyczne przeniesienie powyższych portfeli na EAA w trakcie pierwszego przeniesienia aktywów na EAA nie było możliwe ze względów podatkowych, prawnych lub regulacyjnych, lub wiązało się z nadmiernym ryzykiem ekonomicznym (taki stan rzeczy utrzyma się również w przyszłości), w związku z czym istniała jedynie możliwość przeniesienia aktywów w syntetyczny sposób. Powyższe aktywa będą utrzymywane przez holding SPM lub SPM-Betriebsgesellschaft częściowo w oddziałach zagranicznych lub zagranicznych spółkach zależnych. Władze niemieckie wyjaśniają, że oddziały zagraniczne oraz zagraniczne spółki zależne nie mogą zostać natychmiast zamknięte, zobowiązują się jednak do przeprowadzenia tej operacji przez holding SPM lub SPM-Betriebsgesellschaft do końca 2016 r., chyba że zamknięcie oddziałów zagranicznych i zagranicznych spółek zależnych nie byłoby możliwe ze względu na przepisy prawa nadzoru bankowego.

- (82) Ponadto Servicegesellschaft zobowiązana jest świadczyć odpowiednie usługi w zakresie obsługi wyżej wymienionych portfeli. W celu zachowania odpowiedniego poziomu kompetencji w zakresie zarządzania aktywami, Servicegesellschaft utrzyma oddziały w Nowym Jorku oraz w Londynie. Jedna trzecia pracowników, którzy mają zostać zatrudnieni w Servicegesellschaft, będzie zatrudniona w oddziałach zagranicznych. W związku z powyższym Komisja przyjmuje do wiadomości fakt,

⁽¹⁾ Powyższy scenariusz nie uwzględnia potencjalnych aktywów ważonych ryzykiem zgodnie z pakietem Bazylea II.5 i Bazylea III.

⁽²⁾ Powyższy scenariusz nie uwzględnia potencjalnych aktywów ważonych ryzykiem zgodnie z pakietem Bazylea II.5 i Bazylea III.

⁽³⁾ Przepis dotyczący posiadania aktywów ważonych ryzykiem w celu spełnienia regulacyjnych wymogów kapitałowych dla ryzyka operacyjnego przewidziano w niemieckim rozporządzeniu w sprawie wypłacalności (Solvabilitätsverordnung). Obowiązek pokrycia ryzyka operacyjnego nie może zostać przeniesiony na inną jednostkę. W chwili obecnej bank WestLB stosuje zaawansowaną metodę pomiaru (Advanced Measurement Approach, AMA) aby określić, jakiej wysokości aktywa ważne ryzykiem są niezbędne w celach związanych z ryzykiem operacyjnym. Ze względu na zasadnicze różnice pomiędzy modelem działalności gospodarczej WestLB a modelem działalności gospodarczej banku SPM, planuje się zastąpienie bardziej pracochłonnej metody pomiaru AMA metodą wskaźnika bazowego, co wymaga jednak uzyskania zgody organu odpowiedzialnego za nadzór.

iż bank SPM, po dokonaniu sprzedaży Servicegesellschaft, po 2016 r. nie będzie posiadać żadnych oddziałów zagranicznych i zagranicznych spółek zależnych, chyba że zamknięcie poszczególnych oddziałów nie będzie możliwe ze względu na przepisy prawa nadzoru bankowego.

- (83) Servicegesellschaft zostanie nie tylko wydzielona, ale również sprzedana najpóźniej do 2016 r. W celu ułatwienia sprzedaży Servicegesellschaft, bank SPM może w latach 2012–2014 zawierać umowy na obsługę portfeli należących do osób trzecich, czyli realizować z osobami trzecimi transakcje, które nie dotyczą portfeli WestLB. Zyski z tytułu realizacji tych czynności nie mogą jednak przekraczać [40–60] % łącznych przychodów brutto uzyskiwanych przez Servicegesellschaft. Powyższe ograniczenie przestaje obowiązywać w momencie sprzedaży Servicegesellschaft.
- (84) Servicegesellschaft może osiągać umiarkowaną stopę zwrotu ze sprzedaży na poziomie [8–12] %, która powinna być wystarczająca do zagwarantowania zdolności rynkowej spółki⁽¹⁾. Z rachunku zysków i strat, na podstawie którego dokonano oceny rentowności Servicegesellschaft, wynika, że do 2016 r. niezbędne będzie uzyskanie znacznych oszczędności kosztów⁽²⁾.
- (85) Jeżeli bank SPM nie dokona do dnia 31 grudnia 2016 r. sprzedaży Servicegesellschaft, władze niemieckie zobowiązują się do likwidacji spółki. W takim przypadku wszystkie istniejące zobowiązania umowne wygasają z dniem 31 grudnia 2017 r., czyli z końcem terminu przeznaczonego na likwidację Servicegesellschaft (o ile spółka nie zostanie sprzedana).

4. OBIETNICE ZŁOŻONE PRZEZ WŁADZE NIEMIECKIE

- (86) Oprócz planu restrukturyzacji z czerwca 2011 r. władze niemieckie przekazały katalog zobowiązań (zob. załącznik do niniejszej decyzji), który można streścić w następujący sposób:

a) NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA

- Władze niemieckie zobowiązują się do tego, że od dnia 30 czerwca 2012 r. nazwa „WestLB” nie będzie już stosowana jako nazwa przedsiębiorstwa (o ile przeszkody natury technicznej nie spowodują konieczności przesunięcia terminu zmiany nazwy o trzy miesiące).

b) VERBUNDBANK

- Władze niemieckie zobowiązują się, że przewidziane w planie restrukturyzacji z czerwca 2011 r. ograniczenie działalności Verbundbank będzie obowiązywać do dnia 31 grudnia 2016 r., chyba że przed dniem

31 grudnia 2016 r. Verbundbank zostanie włączony do innego banku krajowego.

- Władze niemieckie zobowiązują się, że NRW nie będzie w przyszłości nabywać udziałów w Verbundbank, ani też w inny sposób udzielać Verbundbank wsparcia finansowego.
- Władze niemieckie zobowiązują się, że nie będzie już forsowane rozwiązanie polegające na zachowaniu niezależności przedsiębiorstwa (ang. stand-alone), a wszystkie aktywa i zobowiązania Verbundbank do dnia 30 czerwca 2012 r. zostaną wydzielone z WestLB, przy czym odpowiedzialność za ten proces przejmą zrzeczenia kas oszczędnościowych oraz grupa finansowa kas oszczędnościowych.
- Władze niemieckie zobowiązują się, że wszystkie strony w niezmienionej formie i w odpowiednim czasie wdrożą wszystkie zobowiązania przewidziane w umowie ramowej, w szczególności aby zapewnić wystarczający stopień bezpieczeństwa transakcji w odniesieniu do przedmiotu transakcji oraz „zerowej wartości spółki” oraz aby zbycie Verbundbank nastąpiło najpóźniej do dnia 30 czerwca 2012 r.
- Władze niemieckie zagwarantują, że w przypadku pozytywnego wyniku badania *due diligence* Landesbank Hessen-Thüringen (Helaba) wystąpi w charakterze partnera dla Verbundbank.

c) BANK SPM

- Władze niemieckie zagwarantują, że działalność banku SPM będzie ograniczała się do świadczenia następujących usług:

(i) obsługa portfeli EAA, Verbundbank oraz osób trzecich, a w razie potrzeby także Workout-Management, rozliczanie papierów wartościowych, likwidacja i restrukturyzacja, analiza ryzyka kredytowego, *Credit Risk Controlling*, sprawozdawczość (*Regulatory Reporting*), zarządzanie zabezpieczeniami dla przedsiębiorstw, włącznie z odpowiednim zarządzaniem danymi, zarządzanie ryzykiem rynkowym, usługi IT oraz usługi zaplecza (*Back-Office*), *Funding*, *Hedging*, *Cash-Management*, sprawozdawczość finansowa, *Controlling* oraz zarządzanie udziałami;

(ii) w przypadku aktywów przeniesionych na EAA w syntetyczny sposób, EAA może w ramach realizowanej strategii likwidacji dokonywać przedłużenia, sprzedaży lub też zabezpieczenia tego rodzaju aktywów; w takich przypadkach bank SPM działa wyłącznie na zlecenie i pod kierownictwem EAA⁽³⁾.

⁽¹⁾ Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze niemieckie w dniu 21 listopada 2011 r.

⁽²⁾ W szczególności należy dostosować [...] oraz [...] w celu osiągnięcia niezbędnej konkurencyjności.

⁽³⁾ Komisja przyjmuje założenie, że czynności określone w punkcie a) są realizowane przez Servicegesellschaft, podczas gdy bank SPM prowadzi działalność jako właściciel i strona umowy dotyczącej aktywów, które w czysto syntetyczny sposób zostały przeniesione na EAA.

- Władze niemieckie przekazały opis niezbędnej licencji bankowej oraz zagwarantowały, że wszystkie inne zezwolenia zostaną zwrócone do dnia 31 grudnia 2012 r.
  - Władze niemieckie zobowiązują się do tego, że liczba pracowników banku SPM zostanie do 2016 r. zmniejszona z aktualnych 4 400 do 1 000 pracowników zatrudnionych w Servicegesellschaft. Harmonogram redukcji personelu został przedstawiony na podstawie wstępnych danych liczbowych.
  - Władze niemieckie zobowiązują się, że bank SPM dotrzyma określonych obowiązków w trakcie świadczenia usług na rzecz osób trzecich. Wartość transakcji zawieranych z osobami trzecimi nie może przekroczyć [40–60] % przychodów brutto. Umowy na świadczenie usług będą zawierane przez odrębną jednostkę (Servicegesellschaft, która dopiero zostanie wydzielona), której licencja bankowa zostanie ograniczona pod względem treści do niezbędnego minimum.
  - Władze niemieckie zagwarantują, że Servicegesellschaft zostanie sprzedana najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016 r. Umowy na świadczenie usług mogą obowiązywać również po 2017 r., jeżeli przewidziano w nich prawo do wypowiedzenia umowy przez zleceniodawcę z dniem 31 grudnia 2017 r. w przypadku niewystarczających możliwości w zakresie wykonania umowy.
  - Jeżeli Servicegesellschaft nie zostanie sprzedana w przewidzianym terminie, władze niemieckie zobowiązują się, że spółka zaniecha wykonywania swojej działalności ze skutkiem od dnia 31 grudnia 2017 r. lub też, iż wszystkie udziały zostaną przeniesione. W przypadku sprzedaży Servicegesellschaft przestają obowiązywać wszystkie ograniczenia dotyczące jej działalności.
  - Władze niemieckie zobowiązują się, że działalność banku SPM nie będzie obejmowała w szczególności następujących czynności: własna działalność handlowa, emisja wszelkiego rodzaju certyfikatów, finansowanie projektów i przedsięwzięć handlowych, finansowanie oparte na aktywach, zabezpieczenia i połączona działalność kredytowej, a także świadczenie usług dla międzynarodowych klientów instytucjonalnych. W przypadku aktywów przeniesionych na EAA w syntetyczny sposób i gwarantowanych przez EAA, bank SPM występuje jako kredytodawca w stosunku do osób trzecich, w związku z czym istnieje możliwość, iż będzie musiał dokonywać przedłużenia, sprzedaży lub też zabezpieczenia tego rodzaju aktywów – powyższe będzie jednak odbywać się wyłącznie na zlecenie i pod kierownictwem EAA.
  - Władze niemieckie zobowiązują się, że bank SPM będzie oferować usługi w zakresie zarządzania aktywami wyłącznie po cenach rynkowych, a ceny usług oferowanych przez Servicegesellschaft pokryją łącznie koszty związane z działalnością.
  - Władze niemieckie zobowiązują się, że bank SPM dokona zamknięcia wszystkich zagranicznych oddziałów i spółek zależnych najpóźniej do końca 2016 r., chyba że wymogi regulacyjne wymagają utrzymania danej lokalizacji również po 2016 r. Ze względów związanych z kompetencją na szczeblu lokalnym, w celu zapewnienia świadczenia usług we wszystkich strefach czasowych, w celu zmniejszenia ryzyka operacyjnego, a także ze względu na konkurencyjność, bank SPM może posiadać po jednym oddziale w Londynie, w Nowym Jorku oraz w Azji.
  - Władze niemieckie zobowiązują się, że bank SPM będzie nadzorowany przez powiernika monitorującego.
- d) EAA
- Władze niemieckie zobowiązują się, że w przypadku rozszerzenia zakresu lub też przedłużenia okresu obowiązywania umowy na świadczenie usług do dnia 31 grudnia 2016 r. EAA będzie mogła korzystać z niezbędnych usług w zakresie zarządzania aktywami zgodnie z obietnicą stosowania cen rynkowych, a następnie ogłoszony zostanie publiczny przetarg na zawarcie umowy.
- e) NADZÓR
- Władze niemieckie zobowiązują się, że będą co kwartał szczegółowo informowały o wdrożonych środkach na podstawie porozumienia zawartego w dniu 16 grudnia 2011 r. pomiędzy Komisją a władzami niemieckimi.
- ### III. WSZCZĘCIE FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO NA MOCY Z ART. 108 UST. 2 TFUE
- #### 1. DECYZJA Z GRUDNIA 2009 R.
- (87) W decyzji z grudnia 2009 r. Komisja zgodnie z art. 108 ust. 2 TFUE wyraziła obawę, iż środki na rzecz ratowania aktywów o obniżonej jakości, objęte badaniem w treści przywołanej decyzji, mogą nie być zgodne z komunikatem Komisji w sprawie postępowania z aktywami o obniżonej wartości we wspólnotowym sektorze bankowym⁽¹⁾ (zwanym dalej „komunikatem w sprawie aktywów o obniżonej jakości”). Ponadto zdaniem Komisji nie wykazano w sposób przekonujący, jak wymaga tego komunikat Komisji w sprawie przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regulami pomocy państwa⁽²⁾ (zwany dalej „komunikatem w sprawie restrukturyzacji”), iż zagwarantowano przywrócenie rentowności, odpowiedni podział obciążeń oraz zmniejszenie zakłóceń konkurencji spowodowanych (dodatkową) pomocą.
- (88) Komisja zwróciła uwagę na fakt, iż nie tylko zajmuje się ona badaniem nowej pomocy związanej z przeniesieniem aktywów na EAA, ale jest również zobowiązana do ponownego zbadania pomocy zatwierdzonej w decyzji z maja 2009 r.⁽³⁾
-
- ⁽¹⁾ Dz. U. C 72 z 26.3.2009, s. 1.
⁽²⁾ Dz. U. C 195 z 19.8.2009, s. 9.
⁽³⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie dotyczącej pomocy państwa C 40/09 (ex-N 555/09), *Dodatkowa pomoc dla WestLB związana z wydzieleniem aktywów*, pkt 71 (Dz.U. C 66 z 17.3.2010, s.15).

- (89) Komisja wyraziła wątpliwość, czy zrzeczenia kas oszczędnościowych wniosły odpowiedni wkład własny, ponieważ w odniesieniu do zobowiązań wynikających z wdrożenia środka na rzecz ratowania aktywów ustanowiony został określony pułap dla zrzeczeń kas oszczędnościowych, a kapitał niezbędny do utworzenia EEA został udostępniony wyłącznie przez władze niemieckie, a nie przez zrzeczenia kas oszczędnościowych⁽¹⁾.
- (90) Władze niemieckie zostały zobowiązane do przedstawienia zaktualizowanego planu restrukturyzacji, który uwzględniałby łączną kwotę przyznanej pomocy państwa, odpowiednie wynagrodzenie, a także dodatkową, zakrojoną na szeroką skalę restrukturyzację.

2. DECYZJA Z LISTOPADA 2010 R.

- (91) Decyzją z listopada 2010 r. Komisja przedłużyła formalne postępowanie wyjaśniające, ponieważ miała coraz większe wątpliwości dotyczące zgodności pierwszego przekazania aktywów z komunikatem w sprawie aktywów o obniżonej jakości oraz planu restrukturyzacji z grudnia 2009 r. ze wspólnym rynkiem. W planie restrukturyzacji nie wykazano bowiem w przekonujący sposób, iż gwarantuje on przywrócenie rentowności banku będącego beneficjentem, a także odpowiedni podział obciążeń oraz zmniejszenie zakłóceń konkurencji, wynikających z faktu przyznania pomocy.
- (92) W odniesieniu do pierwszego przekazania aktywów Komisja wyraziła w szczególności wątpliwości dotyczące kwalifikowalności aktywów o obniżonej jakości. Komisja stwierdziła istnienie pomocy państwa oraz określiła jej kwotę, formułując przy tym wniosek, iż pomoc, ze względu na swoją wysokość, tylko wówczas byłaby zgodna z komunikatem w sprawie aktywów o obniżonej jakości, gdyby została odzyskana lub spłacona wskutek kolejnej restrukturyzacji zgodnie z punktem 41 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości.
- (93) W decyzji z listopada 2010 r. Komisja, w oparciu o opinię przygotowaną przez swoich ekspertów oszacowała, że kwota pomocy związana z pierwszym przeniesieniem aktywów wynosi 6,9 mld EUR. Powyższa kwota wynika z różnicy pomiędzy wartością przeniesienia a wartością rynkową przedmiotowych aktywów (11 mld EUR)⁽²⁾, skorygowaną o wartość początkowego kapitału własnego EEA (3,3 mld EUR)⁽³⁾, wartość określonych

kredytowych instrumentów pochodnych (0,3 mld EUR)⁽⁴⁾ oraz odliczenia wynikającego z przeniesienia zobowiązań związanych z prawami nabytymi (0,9 mld EUR)⁽⁵⁾.

- (94) Ponadto Komisja zatwierdziła określoną przez jej ekspertów wartość transferu delta, który stanowi różnicę pomiędzy wartością przekazania a RWE aktywów oraz zobowiązań. Zdaniem Komisji, wartość transferu delta po odliczeniu odpowiednich czynników związanych z kapitałem własnym i kredytami wynosi 3,4 mld EUR⁽⁶⁾. W odniesieniu do portfela papierów wartościowych Komisja stwierdziła, że uznanie przedmiotowych kategorii aktywów za aktywa o obniżonej jakości⁽⁷⁾ wymaga przedstawienia dalszych dowodów, które pozwoliłyby na sformułowanie wniosku, iż rynki aktywów rzeczywiście nie funkcjonują we właściwy sposób ze względu na brak podmiotów dokonujących zakupu oraz sprzedaży tychże aktywów. Ponadto Komisja, w oparciu o swoją praktykę podejmowania decyzji, przychyliła się do opinii ekspertów, zgodnie z którą stopy dyskontowe, zastosowane przez WestLB w celu określenia RWE, były zbyt niskie, w związku z czym uzyskana wartość jest znacznie zawyżona. Komisja przychyliła się także do opinii ekspertów, zgodnie z którą, wskutek przyjęcia niewystarczająco konserwatywnych założeń przy szacowaniu wysokości strat z tytułu niewypłacalności (LGD), RWE portfela kredytowego była o 1,0 mld EUR niższa od wartości określonej przez WestLB. Komisja stwierdziła, że zgodnie z praktyką Komisji dotyczącą podejmowania decyzji, dokonano porównania danych liczbowych na poziomie sektorowym⁽⁸⁾. Ponadto Komisja ponownie zbadała inne przedstawione czynniki łagodzące, podjęła jednak decyzję, iż nie istniały żadne podstawy do uwzględnienia ich przy obliczaniu RWE.
- (95) Komisja wyraziła także wątpliwości dotyczące zarządzania aktywami o obniżonej jakości, ponieważ w dalszym ciągu za realizację tego zadania odpowiada WestLB. Z uwagi na fakt, iż EAA krótko po utworzeniu

⁽¹⁾ Decyzja Komisji z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie C 40/09 (ex-N 555/09), *Dodatkowa pomoc dla WestLB AG związana z wydzieleniem aktywów* pkt 76 (Dz.U. C 66 z 17.3.2010, s. 15).

⁽²⁾ Decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG*, pkt 74 (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 9).

⁽³⁾ Decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG* (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 9), pkt 90.

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG* (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 9), pkt 91.

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG* (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 9), pkt 98. Różnica wynosi 6,6 mld EUR (11,0 mld - 3,3 mld - 0,3 mld - 0,9 mld EUR) wraz z błędem wynikającym z zaokrąglenia, wynoszącym 0,1 mld EUR. W decyzji z listopada 2010 r. nie przeprowadzono w sposób wyraźny powyższego obliczenia, nie dokonano także łącznej wyceny kwoty pomocy państwa. Jednakże od tego czasu, na podstawie ostatecznej ekspertyzy, dokonano dokładniejszej wyceny wartości rynkowej przeniesionych portfeli.

⁽⁶⁾ Decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG*, pkt 93 (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 9, pkt 93).

⁽⁷⁾ Określenia „aktywa o obniżonej jakości” nie należy rozumieć w wąskim znaczeniu, stosowanym w rachunkowości. Pojęcie to oznacza aktywa znajdujące się na rynku, który nie funkcjonuje we właściwy sposób, na którym ceny rynkowe ze względu na brak zainteresowanych nabywców i sprzedawców nie opierają się na długoterminowych, ostrożnie obliczonych RWE.

⁽⁸⁾ Decyzja Komisji z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie N 422/2009 – *Royal Bank of Scotland* (Dz.U. C 119 z 7.5.2010, s. 1); decyzja Komisji z dnia 26 lutego 2010 r. w sprawie N 725/2009 – *NAMA* (Dz.U. C 94 z 14.4.2010, s. 10) oraz decyzja Komisji z dnia 3 sierpnia 2010 r. w sprawie N 331/2010 – *Valuation of Assets under NAMA* (Dz.U. C 37 z 5.2.2011, s. 3).

zanotowała straty na poziomie 1 mld EUR, Komisja stwierdziła, że straty mogły powstać już w momencie przeniesienia aktywów. W związku z tym Komisja wyraziła wątpliwości, czy przedmiotowe aktywa wchodzą w zakres stosowania punktu 32 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości.

- (96) Władze niemieckie były wielokrotnie wzywane do przedstawienia zaktualizowanego planu restrukturyzacji, który uwzględniałby dodatkową pomoc dla WestLB oraz odnosiłby się do uchybień przedstawionych w treści przywołanej decyzji.

IV. STANOWISKO WŁADZ NIEMIECKICH

- (97) Władze niemieckie nie kwestionują faktu, iż przedmiotowe środki stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust.1 TFUE.

1. PIERWSZE PRZENIESIENIE AKTYWÓW NA EAA

- (98) Władze niemieckie kwestionują natomiast niektóre wnioski Komisji odnoszące się do pierwszego przeniesienia aktywów na EAA.

a. ZASTOSOWANIE KOMUNIKATU W SPRAWIE AKTYWÓW O OBNIŻONEJ JAKOŚCI

- (99) Po pierwsze, władze niemieckie ponownie przywołują wyjaśnienia przedstawione w swoich uwagach z dnia 1 lutego 2010 r., twierdząc, że komunikat w sprawie aktywów o obniżonej jakości nie znajduje zastosowania w odniesieniu do pierwszego przeniesienia aktywów na EAA. WestLB, przenosząc kapitał własny na EAA, przejmuje również wszystkie zobowiązania związane z wdrożeniem środka na rzecz ratowania aktywów. Władze niemieckie twierdzą, że zgodnie z przypisem 8 do punktu 16 decyzji z maja 2009 r. przepisy komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości nie są stosowane, jeżeli środek został wdrożony przez udziałowców będących podmiotami publicznymi i działających w charakterze właścicieli.

b. OKREŚLENIE RWE PIERWSZEGO PRZENIESIENIA AKTYWÓW

- (100) Po drugie, władze niemieckie twierdzą, iż Komisja popełniła błąd przy ocenie przekazanych aktywów oraz przy stosowaniu czynników skali.
- (101) Władze niemieckie twierdzą, że Komisja zastosowała w ramach swojej oceny zbyt konserwatywne podejście, a także odnoszą się szczegółowo do określonych aspektów dotyczących takich kategorii aktywów, jak „strukturyzowane papiery wartościowe”, „inne papiery wartościowe” oraz „portfel kredytowy”.

- (102) Władze niemieckie twierdzą, że metoda oceny portfela „strukturyzowane kredyty”, która została zastosowana przez WestLB i została krytycznie oceniona przez Komisję, była możliwa do zaakceptowania przez Deutsche Bundesbank. Ponadto władze niemieckie zwracają uwagę na fakt, iż przedsiębiorstwo BlackRock Solutions, które zostało zaangażowane przez władze niemieckie w charakterze zewnętrznego eksperta, okre-

śliło dla przedmiotowego portfela wyższą RWE niż WestLB, co oznacza, że WestLB zastosowała wystarczająco konserwatywne podejście.

- (103) W odniesieniu do portfela „inne papiery wartościowe” władze niemieckie twierdzą, że największe różnice dotyczące określenia wartości sprowadzają się do kwestii, czy w danym przypadku należy stosować wartość rynkową. Podczas, gdy bank WestLB zaproponował zastosowanie własnych (ukierunkowanych na płynność) kryteriów w celu określenia, czy rynek funkcjonuje we właściwy sposób, to eksperci Komisji, jak twierdzą krytycznie władze niemieckie, nie wyjaśnili w wystarczający sposób swoich ustaleń, zgodnie z którymi prawie wszystkie aktywa należą do sprawnie funkcjonujących rynków. W celu zilustrowania swoich argumentów władze niemieckie przywołują przykład obligacji państwowych, które stanowią istotną część portfela papierów wartościowych; spadek cen na koniec 2009 r. stanowił ich zdaniem oznakę niewłaściwie funkcjonujących rynków.

- (104) W odniesieniu do oceny „portfela kredytowego” władze niemieckie wyjaśniają, że stanowisko ekspertów Komisji, które zostało sporządzone bez dostępu do szczegółowej dokumentacji kredytowej, nie może stanowić podstawy do podważenia wartości ustalonych przez WestLB. Władze niemieckie krytycznie odnoszą się w szczególności do braku przejrzystości zastosowanych parametrów oceny, a także do wewnętrznych sprzeczności oraz zbyt konserwatywnego podejścia zastosowanego przez ekspertów Komisji. Władze niemieckie twierdzą, że należało posłużyć się parametrami stosowanymi w testach warunków skrajnych przeprowadzanych przez Europejskie Organy Nadzoru Bankowego (Committee of European Banking Supervisors – CEBS), a nie parametrami uwzględnionymi przez ekspertów. Władze niemieckie szczególnie krytycznie odnoszą się do scenariusza warunków skrajnych, w ramach którego eksperci Komisji zakładają 70 % prawdopodobieństwo niedotrzymania zobowiązań oraz 30 % straty z tytułu niewypłacalności.

- (105) Ponadto władze niemieckie wyrażają wątpliwości dotyczące kwalifikowalności aktywów, twierdząc, że na podstawie pierwszego sprawozdania finansowego EAA (z dnia 30 czerwca 2010 r.) nie można stwierdzić powstania jakichkolwiek strat w portfelach. Władze niemieckie odrzucają wątpliwości Komisji, iż spodziewane straty w strukturze EAA mogły zostać niedoszacowane, powołując się przy tym na argument, iż wartość rzeczywistego zabezpieczenia EAA przed ryzykiem została określona przede wszystkim w oparciu o portfel Phoenix. Wartość zabezpieczenia przed ryzykiem jest o [0,5–1,5] mld EUR niższa niż kwota oszacowana w planie likwidacji. W związku z tym zabezpieczenie EAA przed ryzykiem nie było sprzeczne z oceną WestLB dotyczącą spodziewanych strat.

c. CZYNNIKI ŁAGODZĄCE

- (106) Władze niemieckie twierdzą także, że przy ocenie przeniesionych aktywów należało uwzględnić czynniki łagodzące, w szczególności w odniesieniu do (i) przeniesienia zobowiązań związanych z prawami nabytymi, (ii) przyszłych przepływów pieniężnych, (iii) obiecanych, ale nieuruchomionych linii kredytowych oraz (iv) oprocentowania spodziewanych strat.

- (107) W odniesieniu do zobowiązań związanych z prawami nabytymi władze niemieckie twierdzą, że WestLB, poprzez przeniesienie tego rodzaju zobowiązań⁽¹⁾ na EAA, utraciła korzyść gospodarczą w wysokości 882 mln EUR, w związku z czym powyższy fakt powinien zostać uwzględniony w wycenie.
- (108) W odniesieniu do przyszłych przepływów pieniężnych władze niemieckie twierdzą, że wskutek przeniesienia portfeli na EAA WestLB musiała zrezygnować z przyszłych przepływów pieniężnych (wyplata odsetek itd.) w wysokości 880 mln EUR, w związku z czym niezbędne jest również uwzględnienie powyższej okoliczności.
- (109) Jeżeli chodzi o obiecane, ale nieuruchomione linie kredytowe władze niemieckie twierdzą, że w przypadku przeniesienia niewykorzystanych linii kredytowych na EAA konieczne jest dokonanie korekty, ponieważ potencjalne ryzyko związane z przedmiotowymi liniami kredytowymi zostało uwzględnione przy obliczaniu RWE, podczas gdy związana z tym zdolność do generowania przychodów nie została wzięta pod uwagę w ramach łącznej wyceny.
- (110) W odniesieniu do dyskontowania spodziewanych strat władze niemieckie twierdzą natomiast, że zdyskontowane spodziewane straty powinny być stosowane jako podstawa do oceny portfeli, ponieważ kolidująca z takim rozwiązaniem zasada ostrożnościowego podejścia została już w wystarczającym stopniu uwzględniona podczas obliczania RWE.

2. KORZYŚCI DLA KAS OSZCZĘDNOŚCIOWYCH MAJĄCE ZNACZENIE Z PUNKTU WIDZENIA POMOCY PAŃSTWA

- (111) Władze niemieckie zajęły następujące stanowisko w sprawie wyrażonych przez Komisję obaw, iż zrzeszeniom kas oszczędnościowych mogła zostać przyznana dodatkowa, niezgodna z prawem pomoc państwa.
- (112) Po pierwsze, władze niemieckie wskazują na fakt, iż udziałowcy WestLB, do których należą również zrzeszenia kas oszczędnościowych, nie byli zobowiązani do utworzenia likwidatora. Utworzenie likwidatora było raczej wynikiem niezależnej decyzji właścicieli banku.
- (113) Po drugie, władze niemieckie zwracają uwagę na fakt, iż FMStFG nie nakłada zobowiązania do nieograniczonego rekompensowania strat. Zgodnie z FMStFG, właściciele banków komercyjnych za ryzyko związane z działalnością likwidatorów odpowiadają jedynie do wysokości własnych udziałów. Władze niemieckie twierdzą, że FMStFG zezwala, aby na mocy zawartej umowy dokonany został podział zobowiązań do absorpcji strat, który różni się od związanego z wartością kapitału własnego, kwotowego podziału tych zobowiązań, co ma na celu uwzględnienie różnego rodzaju zasobów finansowych.

⁽¹⁾ W odniesieniu do zobowiązań związanych z prawami nabytymi, które zostały wyemitowane przed dniem 18 lipca 2005 r., obowiązują jeszcze nieograniczone gwarancje państwowe dla banków publicznych „Anstaltslast” i „Gewährträgerhaftung”); w związku z tym obejmują one korzyść wynikającą z niższych kosztów finansowania.

- (114) Zdaniem władz niemieckich obydwie zrzeszenia kas oszczędnościowych w odpowiednim stopniu uczestniczą w podziale obciążeń, ponieważ ich obecne zobowiązanie do rekompensowania strat wynosi łącznie 4,5 mld EUR.

V. OCENA POMOCY PRZYZNANEJ NA RZECZ WESTLB

- (115) W ramach oceny pomocy na restrukturyzację przyznanej WestLB należy uwzględnić każdą pomoc przyznaną WestLB od 2008 r., ponieważ pomoc zatwierdzona po wydaniu decyzji z maja 2009 r. została przyznana w odniesieniu do procesu restrukturyzacji, który został zatwierdzony decyzją z maja 2009 r. Z uwagi na znaczną kumulację wielkości pomocy oraz zmiany dokonane w planie restrukturyzacji, istnieje konieczność ponownego zbadania wszystkich środków pomocy na podstawie planu restrukturyzacji z czerwca 2011 r.

1. POMOC PAŃSTWA W ROZUMIENIU ART. 107 UST. 1 TFUE

- (116) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (117) Pomoc państwa istnieje w przypadku, gdy przedmiotowy środek spełnia wszystkie poniższe warunki: a) jest przyznany przez państwo członkowskie lub finansowany z zasobów państwowych; b) przyznawana jest korzyść określonym przedsiębiorstwom lub branżom; c) zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem oraz d) środek może wpływać na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi.
- (118) Komisja podtrzymuje przedstawione poniżej stanowisko, zgodnie z którym wszystkie wyżej wymienione warunki zostały spełnione, nawet jeżeli należy uwzględnić fakt, iż WestLB zaniecha prowadzenia działalności bankowej, ponieważ bank w dalszym ciągu będzie prowadził działalność gospodarczą (np. świadczenie usług w zakresie zarządzania aktywami). Z uwagi na fakt, iż działalność ta będzie w dalszym ciągu prowadzona w warunkach międzynarodowej konkurencji, przedmiotowe środki mogą zdaniem Komisji zakłócać konkurencję, a także wpływać na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi⁽²⁾.

a. ZABEZPIECZENIE PRZED RYZYKIEM DLA PORTFELA PHOENIX

- (119) Już w swojej decyzji z maja 2009 r. Komisja stwierdziła, że zabezpieczenie przed ryzykiem stanowi pomoc państwa. Władze niemieckie wyjaśniły, że zabezpieczenie przed ryzykiem jest w dalszym ciągu uznawane za część kapitału wchodzącego w skład portfela Phoenix, który został przeniesiony na EAA.

⁽²⁾ Decyzja Komisji z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie SA.32504 (2011/N) oraz C 11/2010 (ex N 667/2009) – *Anglo Irish Bank* oraz *Irish Nationwide Building Society*, pkt 102 (dotychczas nieopublikowana).

b. WKŁAD KAPITAŁOWY

- (120) Już w swojej decyzji z grudnia 2009 r. Komisja stwierdziła, że wkład kapitałowy w wysokości 3 mld EUR stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

c. DODATKOWY INSTRUMENT KAPITAŁOWY DLA BANKU SPM

- (121) Zgodnie z planem restrukturyzacji z czerwca 2011 r. NRW wyemituje na rzecz banku SPM dodatkowy instrument kapitałowy o wartości 1 mld EUR, zastępujący część kapitału własnego WestLB⁽¹⁾, który podlega spłacie na rzecz SoFFin. Z uwagi na fakt, iż dodatkowy instrument kapitałowy dla banku SPM ma zastąpić kapitał, niezbędne jest całkowite pokrycie strat, ponieważ w innym przypadku organ regulacyjny nie zezwoli na dokonanie tego rodzaju transakcji. Nowy instrument stanowi zatem również kapitał. Kapitał jest udostępniany przez NRW, w związku z czym jest finansowany z zasobów państwowych. Instrument kapitałowy likwiduje braki kapitałowe pojedynczego banku, w związku z czym bankowi SPM zostaje przyznana selektywna korzyść. Z uwagi na fakt, iż bank SPM będzie prowadził działalność w branży, w której reprezentowane są przedsiębiorstwa z innych państw członkowskich, istnieje niebezpieczeństwo, że środek ten będzie zakłócać konkurencję oraz wpływać na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi. W związku z tym stanowi on pomoc państwa; potwierdza to także analiza dotycząca podobnych środków kapitałowych⁽²⁾.

d. KOLEJNE ŚRODKI NA POKRYCIE STRAT, PRZEKAZANE PRZEZ NRW NA RZECZ BANKU SPM

- (122) Zgodnie z planem restrukturyzacji z czerwca 2011 r. NRW pokryje straty związane z działalnością i likwidacją banku SPM w okresie pięciu lat, a także przejmie wszystkie zobowiązania emerytalne. W okresie działalności operacyjnej banku SPM wysokość strat szacowana jest łącznie na kwotę [3–6] mld EUR (scenariusz podstawowy) lub też na kwotę [4–7] mld EUR (scenariusz alternatywny). Straty muszą zostać pokryte poprzez [...]. W związku z powyższym, obietnica pokrycia strat poniesionych przez bank SPM, jest porównywalna do przekazania wkładu kapitałowego o wartości od [100–700] mln EUR do [0,5–2,0] mld EUR. Podobnie jak dodatkowy instrument kapitałowy dla banku SPM, również kolejne środki na pokrycie strat likwidują braki kapitałowe banku SPM i przynoszą mu selektywną korzyść, ponieważ nic nie wskazuje na to, aby bank mógł pozyskać kapitał na rynku. Ponieważ instrument kapitałowy jest udostępniany przez NRW, stanowi on pomoc państwa. Z uwagi na specyficzne cechy sektora bankowego, przedstawione w punkcie 118, przedmiotowy środek może zakłócać konkurencję oraz wpływać na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi. W związku z tym stanowi on pomoc państwa.

e. PIERWSZE PRZENIESIENIE AKTYWÓW

- (123) Już w swojej decyzji z grudnia 2009 r. Komisja stwierdziła, że środek na rzecz ratowania aktywów w formie utworzenia likwidatora stanowi pomoc państwa⁽³⁾.
- (124) Komisja nie podziela opinii władz niemieckich, iż w przedmiotowym przypadku nie mają zastosowania przepisy komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości. Komisja zwraca natomiast uwagę w tym kontekście na swoją praktykę podejmowania decyzji, w ramach której wskazuje się również, iż w komunikacie w sprawie aktywów o obniżonej jakości Komisja wyjaśnia, w jaki sposób należy dokonywać oceny środków pomocy na rzecz ratowania aktywów, przyznanych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, przy przyjęciu następującego założenia: „Aktywa o obniżonej jakości to aktywa, w przypadku których banki zagrożone są poniesieniem strat. Zdaniem Komisji, komunikat w sprawie aktywów o obniżonej jakości powinien być stosowany w odniesieniu do wszystkich środków wsparcia, które dotyczą aktywów o obniżonej jakości i które stanowią rzeczywistą pomoc dla instytucji finansowej będącej beneficjentem, ponieważ zgodnie z komunikatem banki mogą w ten sposób uniknąć znacznych korekt wartości określonych kategorii aktywów”⁽⁴⁾. Pierwsze przeniesienie aktywów jest również objęte powyższą kategorią środków, ponieważ w ten sposób WestLB nie musi ponosić konsekwencji związanych z korektą wartości swoich aktywów. Władze niemieckie już wcześniej potwierdziły, że WestLB nie była w stanie spełnić regulacyjnych minimalnych wymogów kapitałowych, jeżeli nie uzyskabyła wsparcia w formie środków państwowych⁽⁵⁾.
- (125) Jeżeli chodzi o okres obowiązywania, to komunikat w sprawie aktywów o obniżonej jakości musi być stosowany w odniesieniu do przeniesienia aktywów. Komisja przypomina bowiem, że niezależnie od momentu określenia lub też zgłoszenia środków pomocy, należy stosować przepisy prawne i komunikaty obowiązujące w momencie przyjęcia decyzji⁽⁶⁾. W kontekście obecnego kryzysu finansowego Komisja dokonywała już na podstawie komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości oceny środków, które zostały zgłoszone przed jego opublikowaniem⁽⁷⁾.
- (126) Komisja nie zmieniła powyższej oceny, pomimo zastrzeżeń władz niemieckich, w opinii których w swojej decyzji z maja 2009 r. Komisja nie stosowała przepisów

⁽¹⁾ W formie cichego udziału SoFFin.

⁽²⁾ Zob. decyzja Komisji w sprawie NN 25/2008 z dnia 30 kwietnia 2008 r. (Dz.U. C 189 z 26.7.2008, s. 3).

⁽³⁾ Zob. decyzja z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie SA.28264 (C 15/2009, ex N 196/2009), *Hypo Real Estate*, pkt 71 (dotychczas nieopublikowana); decyzja Komisji z dnia 20 września 2011 r. w sprawie C 29/2009, *HSH*, pkt 153 (dotychczas nieopublikowana); decyzja Komisji z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie C17/2009 – *LBBW*, pkt 44 (Dz.U. L 188 z 21.7.2010, s. 10).

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 20 września 2011 r. w sprawie C 29/2009, *HSH*, pkt 153 (dotychczas nieopublikowana).

⁽⁵⁾ Zob. pkt 6 decyzji Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG* (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 9).

⁽⁶⁾ Zob. ETS, wyrok z dnia 11 grudnia 2008 r., Komisja przeciwko Freistaat Sachsen, sprawa C-334/07 P, Rec. 2008, I-9465, pkt 53, w którym Trybunał potwierdził, że Komisja powinna stosować przepisy, które obowiązywały w momencie wydania przez nią decyzji.

⁽⁷⁾ Zob. decyzja Komisji w sprawie C 9/2009 – *Dexia*, pkt 153 (Dz.U. L 274 z 19.10.2010, s. 54). Decyzja Komisji z dnia 20 września 2011 r. w sprawie C 29/2009, *HSH*, pkt 155 (dotychczas nieopublikowana).

komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości. I nawet jeżeli niestosowanie w owym czasie przepisów komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości mogło nie być właściwe, to władze niemieckie nie mają uzasadnionych powodów aby zakładać, że Komisja będzie kontynuować taki sposób postępowania. W każdym razie w decyzji z maja 2009 r. zastosowano podejście, w ramach którego wartość nominalna gwarancji jest uznawana za punkt wyjścia dla określenia kwoty pomocy, co w przypadku gwarancji dla aktywów o obniżonej jakości jest nierzadko stosowanym rozwiązaniem⁽¹⁾; jednakże w przypadku niezastosowania wyżej wymienionego podejścia w przedmiotowej sprawie dotyczącej pomocy państwa, kwota pomocy byłaby znacznie wyższa od kwoty pomocy określonej zgodnie z komunikatem w sprawie aktywów o obniżonej jakości.

- (127) W związku z powyższym najważniejszy aspekt w dalszym ciągu dotyczy określenia wysokości pomocy. Zgodnie z punktem 39 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości, w przypadku wdrożenia środka na rzecz ratowania aktywów pomoc państwa istnieje zawsze wtedy, gdy wartość przeniesienia jest wyższa od wartości rynkowej całego portfela.
- (128) W decyzji z listopada 2010 r. Komisja obliczyła, że wstępna kwota pomocy wynosi 11 mld EUR, przy czym nie uwzględniono wówczas żadnych czynników łagodzących. W tym kontekście Komisja, przy pomocy ekspertów, przeprowadziła ocenę prawdopodobnej wartości rynkowej aktywów, które nie były przedmiotem wymiany handlowej na rynku. Pomimo przeprowadzenia wyczerpującej analizy portfeli oraz uwzględnienia informacji zawartych w ostatecznej ekspertyzie, Komisja nie była jednak w stanie dokonać bardziej szczegółowej oceny.
- (129) W Tabeli 6 przedstawiono wartość rynkową aktywów według subportfeli:

Tabela 6

Wartość rynkowa pierwszego przeniesienia aktywów (w mld EUR)

Portfel przeniesionych aktywów		Wartość księgową (w artosć przeniesienia)	Wartość rynkowa według oceny Komisji
Portfel strukturyzowanych papierów wartościowych	Phoenix	22 764	13 200
	European Super Seniors	2 918	1 750
	Pozostałe ABS	3 188	2 900
Portfel papierów wartościowych	Obligacje	16 501	(722)
	Portfolio Banque D'Orsay	2 749	23 749
	CDS i instrumenty pochodne	(65)	(102)

Portfel przeniesionych aktywów		Wartość księgową (w artosć przeniesienia)	Wartość rynkowa według oceny Komisji
Instrumenty kredytowe	Wykorzystane pozycje	20 061	17 355
	Nieruchomione linie	—	(748)
Ogółem		68 116	52 887

- (130) W przypadku portfela papierów wartościowych oraz subportfela ABS, wchodzącego w skład portfela strukturyzowanych papierów wartościowych, określenie wartości rynkowej było bardzo proste lub też zostało dokonane na podstawie oceny podobnych aktywów, w przypadku których wartości rynkowe są łatwo dostępne (wartość rynkowa wynosiła 18,430 mld EUR (czyli 15,762 mld EUR + 2,770 mld EUR – 0,102 mld EUR = 18,430 mld EUR) względnie 2,9 mld EUR).
- (131) W przypadku portfela kredytowego przybliżoną wartość rynkową określono na podstawie scenariusza testu w warunkach skrajnych⁽²⁾, co spowodowało odliczenie kwoty 748 mln EUR niewykorzystanych zobowiązań (łączna suma 16,607 mld EUR, tj. 17,355 mld EUR – 0,748 mld EUR = 16,607 mld EUR).
- (132) Wartość spodziewanych strat kapitałowych dla subportfela zawierającego pozycje European Super Seniors, oszacowana początkowo przez WestLB, została określona w bardzo konserwatywny sposób i jest bardzo zbliżona do wyceny wartości rynkowej. W związku z tym określona przez WestLB RWE dla portfela ESS mogła zostać zastosowana jako wartość rynkowa (1,750 mld EUR)⁽³⁾. W przypadku portfela Phoenix, który zawiera strukturyzowane papiery wartościowe o skomplikowanej kaskadowej strukturze spłaty (struktura kaskadowa) wartość rynkowa mogła zostać określona w następujący sposób: po pierwsze, wartość aktywów mark-to-market (zwanymi dalej „MtM”) zastosowanych zabezpieczeń została oszacowana na 54 % (12,375 mld EUR). Po uwzględnieniu dostępnych środków pieniężnych (dodatkowo 1,325 mld EUR) oraz przewidywanych odpływów gotówki (minus 0,5 mld EUR w przypadku niekorzystnego scenariusza, zbliżonego do MtM), wartość rynkową aktywów można oszacować na kwotę 13,2 mld EUR⁽⁴⁾.
- (133) Wysokość pomocy określa się na podstawie porównania łącznej kwoty (52,887 mld EUR) z wartością przeniesienia (68,116 mld EUR); należy przy tym odliczyć czynniki łagodzące. Czynniki łagodzące to określony w punkcie 93 kapitał własny EAA w kwocie 3,267 mld EUR; kwota 882 mln EUR, wynikająca z utraty zobowiązań związanych z prawami nabytymi oraz

⁽²⁾ Zob. sprawozdanie eksperta Komisji, WestLB AIDA Case C40/2009 REV Assessment Executive Summary, s. 22 (odniesienie do scenariusza 4A z zastosowaniem współczynnika konwersji kredytowej 1).

⁽³⁾ Zob. szczegółowe sprawozdanie eksperta Komisji pod tytułem „WestLB Aida Final Detailed Analysis Report”, s. 29 (najważniejsze wyniki) oraz tabela 2, kolumna 2.

⁽⁴⁾ Zob. szczegółowe sprawozdanie eksperta Komisji pod tytułem „WestLB Aida Final Detailed Analysis Report”, s. 12 i 16 (Tabela MtM).

⁽¹⁾ Decyzja Komisji z dnia 20 września 2011 r. w sprawie C 29/2009, HSH, pkt 157 (dotychczas nieopublikowana).

kwota 268 mln EUR związana z transferem kredytowych instrumentów pochodnych w ramach struktury Phoenix. W związku z tym wysokość pomocy państwa kształtuje się na poziomie 10,812 mld EUR, tj. 15,229 mld EUR – 4,417 mld EUR.

- (134) Kwota pomocy obejmuje gwarancje udzielone przez udziałowców WestLB w celu pokrycia strat EAA (zob. pkt (33)–(40)), ponieważ gwarancje te zastąpiły zobowiązania podjęte przez Federację w momencie nabycia aktywów WestLB za pośrednictwem EAA. Należy przypomnieć, że zgodnie z FMStFG udziałowcy zobowiązani są w przyszłości do wypłaty rekompensaty na rzecz Federacji za wszelkie poniesione straty. Tego rodzaju odpowiedzialność Federacji zostaje zastąpiona w stosunku wewnętrznym odpowiedzialnością udziałowców WestLB. Powyższe nie ma jednak żadnego wpływu na bank będący beneficjentem; traktowanie tego rodzaju gwarancji jako osobnego źródła pomocy państwa spowodowałoby bowiem podwójną wypłatę subwencji. W związku z tym przedmiotowe gwarancje nie prowadzą do zwiększenia kwoty pomocy przyznanej w ramach pierwszego przeniesienia aktywów na EAA.

f. DRUGIE PRZENIESIENIE AKTYWÓW - PRZENIESIENIE DODATKOWYCH AKTYWÓW NA EAA

- (135) Drugie przeniesienie aktywów dotyczy możliwego przeniesienia na EAA wszystkich pozostałych aktywów i zobowiązań WestLB. W związku z powyższym okazało się, że dotychczas pewne jest jedynie przeniesienie „wyodrębnionego” portfela WestImmo; przeniesienie aktywów i zobowiązań Verbundbank oraz Pfandbriefbank jest natomiast rozpatrywane jedynie jako jedno z możliwych rozwiązań. Ponadto wszystkie działy i segmenty działalności WestLB zostały przeznaczone do sprzedaży, a zatem odpowiednie aktywa i zobowiązania mogą jeszcze do dnia 30 czerwca 2012 r. zostać sprzedane po cenach rynkowych, wskutek czego nie zostaną przeniesione na EAA. Jednakże przedstawiona poniżej ocena opiera się na ostrożnym założeniu, że w dniu 30 czerwca 2012 r. wszystkie pozostałe aktywa i zobowiązania zostaną przeniesione na EAA.
- (136) W przypadku WestImmo „wyodrębniony” portfel zawierający aktywa i zobowiązania o wartości [5,3–6,9] mld EUR (wartość księgowa według HGB) zostanie wydzielony i przeniesiony na EAA. Wartość rynkowa zostanie określona zgodnie z metodą przedstawioną w tabeli 4. Komisja zbadała wartości liczbowe, zastosowane do obliczenia wartości rynkowej i uważa, że wyjaśnienia, zgodnie z którymi wartość rynkowa została określona w wystarczająco konserwatywny sposób, są wiarygodne. W związku z powyższym, w odniesieniu do części aktywów dotyczącej WestImmo, wysokość pomocy w ramach drugiego przeniesienia aktywów wynosi [300–800] mln EUR, co stanowi różnicę pomiędzy wartością przeniesienia a wartością rynkową.
- (137) Jeżeli WestImmo, od którego oddzielono „wyodrębniony” portfel, nie będzie mógł zostać sprzedany jako Pfandbriefbank, lecz będzie musiał zostać przeniesiony na EAA, to zdaniem władz niemieckich wartość przeniesienia odpowiada wartości rynkowej. Powyższe twierdzenie wydaje się być wiarygodne, ponieważ Pfandbriefbank został w sposób świadomy uwolniony od aktywów o obniżonej jakości.

- (138) W przypadku WestLB wydzielone zostaną aktywa i zobowiązania o wartości [120–150] mld EUR (wartość księgowa według HGB). Wartość rynkowa portfela jest o [1,0–1,8] mld EUR niższa od wartości księgowej według HGB (zob. tabela 3 po pkt (47)). Komisja zbadała wartości liczbowe zastosowane do określenia wartości rynkowej pozostałych aktywów i zobowiązań WestLB. Komisja nie stwierdziła w związku z tym żadnych sprzeczności w zakresie wyceny wartości rynkowej. Komisja przypomina, że wskutek pierwszego przeniesienia aktywów WestLB została uwolniona od swoich aktywów o obniżonej jakości, co wiązało się z otrzymaniem znacznej pomocy kapitałowej. Wobec tego nie jest zaskoczeniem, że jakość portfela, a w konsekwencji jego wartość rynkowa, jest znacznie wyższa niż w przypadku pierwszego przeniesienia aktywów. W związku z powyższym Komisja przyjmuje, iż wartość rynkowa aktywów i zobowiązań zawartych w portfelu jest o [1,0–1,8] mld EUR niższa od wartości przeniesienia (wartości księgowe według HGB), a wysokość kwoty pomocy dla części dotyczącej WestLB w ramach drugiego przeniesienia aktywów wynosi [1,0–1,8] mld EUR.

- (139) Łącznie wartość rynkowa aktywów w ramach drugiego przeniesienia jest o [1,3–2,6] mld EUR niższa od ich wartości przeniesienia. W związku z powyższym kwota pomocy w ramach drugiego przeniesienia aktywów wynosi łącznie [1,3–2,6] mld EUR.

g. UDOŚTĘPNIENIE PRZEZ WŁAŚCICIELI WESTLB INSTRUMENTU ZAPEWNIAJĄCEGO PŁYNNOŚĆ W PIERWSZEJ POŁOWIE 2012 R.

- (140) Po przeniesieniu aktywów WestLB na EAA, to EAA będzie odpowiedzialny za ich finansowanie. Do dnia 30 czerwca 2012 r. (tj. do dnia rzeczywistego przeniesienia aktywów) udziałowcy WestLB wdrożą środki zabezpieczające niezbędną płynność finansową w celu zapewnienia możliwości przeniesienia aktywów na EAA. Powyższe może zostać uznane za integralną część ogólnego scenariusza likwidacyjnego, ponieważ środki te mają na celu jedynie zabezpieczenie etapu transformacji w przypadku wystąpienia turbulencji na rynku przed dniem 30 czerwca 2012 r. Działania te stanowią jednak dodatkową, ograniczoną w czasie korzyść dla WestLB⁽¹⁾, która [...]. Ponieważ udziałowcy WestLB są podmiotami publicznymi, kontrolowanymi ostatecznie przez państwo, które muszą podejmować decyzję o udostępnieniu płynności w czasie transformacji, na potrzeby wdrożenia środka przyznane zostały zasoby państwowe. Jak wspomniano już w pkt 118, z uwagi na szczególne cechy sektora bankowego w Niemczech, przyznanie tego rodzaju korzyści może zakłócać konkurencję, a także wpływać na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi. W związku z powyższym udostępnienie przez właścicieli WestLB instrumentu zapewniającego płynność w pierwszej połowie 2012 r. stanowi pomoc państwa.

⁽¹⁾ Komisja zatwierdziła pomoc na wsparcie płynności w ramach różnych programów pomocowych; zob. decyzja Komisji z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie N 637/2008 – Program pomocowy w zakresie wsparcia płynności dla sektora finansowego w Słowenii (Dz.U. C 143 z 24.6.2009, s. 2) oraz decyzja Komisji z dnia 14 stycznia 2010 r. w sprawie NN 68/2009 – Program pomocowy w zakresie wsparcia płynności dla węgierskich banków (Dz.U. C 47 z 26.2.2010, s. 16).

h. WNIOSEK

Łącznie przyznano WestLB następującą pomoc państwa:

Tabela 7

Pomoc państwa na rzecz WestLB

Środki kapitałowe lub podobne środki	Element pomocy (w mld EUR)
Zabezpieczenie przed ryzykiem dla portfela Phoenix	5
Wkład kapitałowy związany z pierwszym przeniesieniem aktywów	3
Dodatkowy instrument kapitałowy dla banku SPM	1
Kolejne środki na pokrycie strat, przekazane przez kraj związkowy NRW na rzecz banku SPM	[0,5–2,0]
Pierwsze przeniesienie aktywów	10,812
Drugie przeniesienie aktywów - przeniesienie dodatkowych aktywów i zobowiązań Westlmmo („wyodrębniony” portfel) na EAA	[0,3–0,8]
Drugie przeniesienie aktywów - przeniesienie dodatkowych aktywów i zobowiązań WestLB na EAA	[1,0–1,8]
Suma	[21,6–24,4]
Procentowy udział pomocy w porównaniu do aktywów ważonych ryzykiem o wartości 88,5 mld EUR (na dzień 30.12.2008 r.)	[24,4–27,6] %
Środki wsparcia płynności	[...]

2. ZGODNOŚĆ POMOCY Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM

a. ZASTOSOWANIE ART. 107 UST. 3 LIT. B) TFUE

- (141) Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE Komisja może uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli ma ona na celu „zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego”. Komisja zdaje sobie sprawę z faktu, iż światowy kryzys finansowy może w znacznym stopniu zaburzać gospodarkę państwa członkowskiego, a środki mające na celu wsparcie banków mogą zaradzić tym zaburzeniom. Powyższa ocena została potwierdzona w komunikacie Komisji – Dokapitalizowanie instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji⁽¹⁾ (zwanym dalej „komunikatem w sprawie dokapitalizowania”), w komunikacie w sprawie aktywów o obniżonej jakości oraz w komunikacie w sprawie restrukturyzacji. Komisja uważa, że w dalszym ciągu spełnione są warunki zatwierdzenia pomocy państwa

zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE ze względu na ponowną presję na rynkach finansowych. Komisja potwierdziła powyższą opinię, przyjmując w grudniu 2010 r. komunikat, w którym stosowanie reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego zostało przedłużone do dnia 31 grudnia 2011 r.⁽²⁾ Następnie Komisja ponownie przedłużyła stosowanie powyższych reguł na okres po dniu 31 grudnia 2011 r.⁽³⁾

- (142) Zasadność powyższej analizy w odniesieniu do niemieckiej gospodarki została potwierdzona w decyzjach Komisji zatwierdzających pomoc, które odnosiły się do różnego rodzaju środków wdrażanych przez Rząd Federalny w celu przeciwdziałania skutkom kryzysu finansowego, w szczególności w decyzjach w sprawie zatwierdzenia i przedłużenia pakietu ratunkowego dla niemieckiego sektora bankowego⁽⁴⁾.
- (143) Niekontrolowana upadłość banku takiego jak WestLB mogłaby mieć bezpośredni wpływ na rynki finansowe i tym samym na całą gospodarkę państwa członkowskiego. Z uwagi na obecną niestabilność rynków finansowych, przy badaniu środków pomocy w sektorze bankowym Komisja w dalszym ciągu opiera się na przepisach art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

b. ZGODNOŚĆ ŚRODKÓW NA RZECZ RATOWANIA AKTYWÓW O OBNIŻONEJ JAKOŚCI Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM

- (144) Z powodów przedstawionych w pkt (125) i (126) ocena pierwszego przeniesienia aktywów na EAA musi zostać przeprowadzona w oparciu o komunikat w sprawie aktywów o obniżonej jakości. Ocena zgodności pomocy koncentruje się na zbadaniu kwestii, czy przeniesienie aktywów nastąpiło po cenie wyższej niż wartość rynkowa i czy nie przekroczono przy tym RWE zdefiniowanej w punkcie 40 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości. Zgodnie z punktem 41 wspomnianego komunikatu środek pomocy jest zgodny ze wspólnym rynkiem, jeżeli wartość przeniesienia nie przekracza RWE, a wartość transferu delta jest równa zero. W przedstawionej poniżej ocenie w pierwszej kolejności zbadana zostanie wartość transferu delta (zob. pkt od (144) do (159)). Jeżeli wartość transferu delta nie jest równa zero, tj. przekracza wartość RWE, to pomoc musi zostać zwrócona lub też odzyskana (zob. poniżej pkt od (161) do (162)).

⁽²⁾ Komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 stycznia 2011 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego (Dz.U. C 329 z 7.12.2010, s. 7).

⁽³⁾ Komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 stycznia 2012 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego (Dz.U. C 356 z 6.12.2011, s. 7).

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 27 października 2008 r. w sprawie N 512/2008 – *Rettungspaket für Kreditinstitute in Deutschland* (Dz.U. C 293 z 15.11.2008, s. 2), zmieniona decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. w sprawie N 625/08, *Rettungspaket für Finanzinstitute in Deutschland*, przedłużona decyzją Komisji z dnia 22 czerwca 2009 r. w sprawie N 330/2009 (Dz.U. C 160 z 14.7.2009, s. 4) oraz decyzją Komisji z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie N 222/2010 (Dz.U. C 178 z 3.7.2010, s. 1).

⁽¹⁾ Dz.U. C 10 z 15.1.2009, s. 2.

(i) **Zgodność pierwszego przeniesienia aktywów na EAA**

- (145) W odniesieniu do pierwszego przeniesienia aktywów władze niemieckie zakwestionowały obliczenia dotyczące RWE. W treści uwag władz niemieckich podjęta została próba odrzucenia wartości transferu delta na poziomie 3,414 mld EUR, określonej w decyzji z listopada 2010 r. Komisja zbadała argumenty przedstawione przez władze niemieckie, stwierdzając, co następuje:

— **Uwagi ogólne w przedmiocie oceny**

- (146) Jeżeli chodzi o łączną ocenę dotyczącą określenia RWE przeniesionych aktywów, Komisja podtrzymuje swoją opinię, iż dokonana przez nią ocena nie była zanedo konserwatywna i została przeprowadzona zgodnie z punktem 37 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości. Punkt 37 stanowi również, że Komisja musi zastosować prawidłowe i konsekwentne podejście do wyceny aktywów, w tym aktywów o większej złożoności i mniejszej płynności, w celu zapobiegania nadmiernym zakłóceniom konkurencji. Komisja stwierdziła w swojej decyzji z listopada 2010 r., że jej podejście jest zgodne z powszechną praktyką podejmowania decyzji. Podejścia stosowane przez inne organy, jak na przykład Europejskie Organy Nadzoru Bankowego (CEBS), są z pewnością również wiarygodne, ale nie są istotne w kontekście niniejszej oceny.
- (147) Komisja nie jest w dalszym ciągu przekonana, że podejście zaproponowane przez WestLB jest zgodne z praktyką podejmowania decyzji w sprawach dotyczących pomocy państwa. Komisja stwierdza, że Bundesbank nie potwierdził RWE zaproponowanej przez WestLB, ale raczej krytycznie odniósł się zarówno do metody wyceny, jak i parametrów zastosowanych przez WestLB⁽¹⁾. Krytyczna ocena Bundesbank podważa argumentację władz niemieckich, zgodnie z którą zastosowana przez WestLB metoda wyceny jest uznana przez specjalistów. W związku z tym Komisja podtrzymuje swoją opinię, iż zastosowana przez WestLB metoda różni się od powszechnej praktyki podejmowania decyzji⁽²⁾.

— **Ocena na poziomie subportfeli**

- (148) Jeżeli chodzi o ocenę szczegółową, to w odniesieniu do wyceny „strukturyzowanych papierów wartościowych” Komisja stwierdza brak istotnych rozbieżności. RWE określona przez Komisję dla całej kategorii aktywów oraz RWE zastosowana przez WestLB są na bardzo zbliżonym poziomie. Komisja zawsze odstępowała od stosowania konserwatywnych założeń, jeżeli powodowało to zatwierdzenie lub odrzucenie wyceny poszczególnych portfeli. Komisja postąpiła natomiast zgodnie z sugestią swoich ekspertów, aby ponownie zbadać nadmierne ostrożne podejście WestLB w odniesieniu do subportfela „European Super Senior”. Komisja zbadała zatem wyczerpującą ekspertyzę opracowaną przez ekspertów, w której poddano analizie najważniejsze kategorie

częstkowe aktywów (ABS CDO⁽³⁾, inne CDO⁽⁴⁾, US RMBS⁽⁵⁾, US CMBS⁽⁶⁾, US ABS⁽⁷⁾, EUR ABS⁽⁸⁾) oraz Financials), po czym stwierdziła, że przedstawione tam metody i rezultaty są zgodne z innymi przypadkami, np. z takimi, które zostały przytoczone w treści decyzji w sprawie wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

- (149) Po drugie, jeżeli chodzi o portfel kredytowy, Komisja sprzeciwia się twierdzeniu władz niemieckich, iż brakuje w tym przypadku przejrzystości, a ocena przeprowadzona przez ekspertów zawiera sprzeczności. Komisja zwraca uwagę na fakt, iż przekazała pewne wskazówki dotyczące możliwości zastosowania określonych metod do określenia RWE. Komisja zaleciła zatem przeprowadzenie ponownej oceny ryzyka związanego z portfelem kredytowym w oparciu o dużą próbę, w celu określenia przydatności istniejących systemów oceny, a także określonego za ich pomocą prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD) i strat z tytułu niewypłacalności (LGD). Władze niemieckie nie dostosowały się do powyższego zalecenia. Komisja podkreśliła ponadto fakt, iż zgodnie z punktem 41 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości, zobowiązana była stosować scenariusze warunków skrajnych dla strat z tytułu niewypłacalności oraz prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, oparte na wystarczająco konserwatywnych założeniach. Zgodnie z praktyką Komisji dotyczącą podejmowania decyzji wycena dotycząca przeniesienia aktywów musi opierać się na RWE przedmiotowych aktywów. Komisja potwierdza tym samym swoje poprzednie stwierdzenie, iż wycena musi zostać skorygowana o kwotę 1 mld EUR.
- (150) Po trzecie, w przypadku portfela papierów wartościowych Komisja przychyliła się do opinii władz niemieckich, zgodnie z którą rozbieżności mogą być uzależnione od faktu, czy przyjęte zostanie założenie, iż przedmiotowe rynki funkcjonują, czy też nie funkcjonują we właściwy sposób. Można by jednak postawić również pytanie, czy ta część portfela w ogóle spełnia wymogi kwalifikowalności zgodnie z komunikatem w sprawie aktywów o obniżonej jakości. Możliwe byłoby przedstawienie argumentacji, zgodnie z którą pomimo istnienia pewnego stopnia elastyczności, w ramach której środki pomocy związane z aktywami przysługiwałyby tym bankom, które nie zostały poszkodowane w pierwszych fazach kryzysu finansowego, to w przypadku aktywów, które w momencie przeniesienia nie mogły zostać uznane za aktywa o obniżonej jakości, skorzystanie z programu pomocy związanej z aktywami nie powinno być możliwe. Zgodnie z przedstawionym powyżej punktem widzenia, środki pomocy na ratowanie aktywów o obniżonej jakości nie mogą być rozumiane jako rodzaj nieograniczonego w czasie ubezpieczenia od skutków recesji. Z drugiej strony wydzielenie dużych portfeli o wartości wielu miliardów euro mogłoby zakłócać konkurencję właśnie na tych rynkach. Jedną z możliwości uwzględnienia zarówno celu w zakresie utrzymania stabilności finansowej, jak i konieczności unikania zakłóceń konkurencji, przewidzianą przez komunikat

(3) Skrót ABS CDO oznacza „asset backed securities collateral debt obligations” (papiery wartościowe zabezpieczone aktywami oraz instrumenty typu CDO).

(4) „Inne CDO” oznacza inne instrumenty typu CDO.

(5) Skrót US RMBS oznacza „US residential mortgage backed securities” (amerykańskie papiery wartościowe oparte na kredytach hipotecznych).

(6) Skrót US CMBS oznacza „US commercial mortgage backed securities” (amerykańskie papiery komercyjne oparte na kredytach hipotecznych).

(7) Skrót US ABS oznacza „US asset backed securities” (amerykańskie papiery wartościowe zabezpieczone aktywami).

(8) Skrót EUR ABS oznacza „EUR asset backed securities” (europejskie papiery wartościowe zabezpieczone aktywami).

(1) Konkretnie krytyczne uwagi dotyczące zastosowanej metody znajdują się w odpowiednich sprawozdaniach Bundesbank, zob. w szczególności: Pierwsza część sprawozdania (faza I) z badania WestLB AG, zgodnie z §6 FMStFG Düsseldorf (5.10.2009); Druga część sprawozdania (faza I) z badania WestLB AG, zgodnie z §6 FMStFG Düsseldorf (5.10.2009); Sprawozdanie (faza II) z badania WestLB AG zgodnie z §6a oraz §8a FMStFG Düsseldorf (26.11.2009).

(2) Decyzja z listopada 2010 r., pkt 83.

w sprawie aktywów o obniżonej jakości, jest przeniesienie tego rodzaju aktywów. Jednakże z uwagi na fakt, iż rynek tego rodzaju aktywów funkcjonuje we właściwy sposób (tj. jego funkcjonowanie nie jest zaburzone) RWE odpowiada dokładnie lub w przybliżeniu wartości rynkowej.

- (151) Podczas gdy WestLB, w oparciu o czyste kryterium płynności, bada, czy istnieje sprawnie funkcjonujący rynek, Komisja stoi na stanowisku⁽¹⁾, że ocena dotycząca występowania zakłóceń na rynku powinna zostać dokonana za pomocą porównania z dobrze funkcjonującym rynkiem danych aktywów. Na normalnie funkcjonującym rynku transakcja jest dokonywana pomiędzy zainteresowanymi nabywcami i sprzedawcami. Pojęcie zainteresowanego sprzedawcy i nabywcy oznacza również, że transakcja jest zawierana dobrowolnie, nie pod przymusem.
- (152) Eksperti Komisji przedstawili przejrzyste kryteria normalnie funkcjonującego rynku, które zostały przyjęte przez Komisję⁽²⁾. O ile odpowiedni poziom płynności oraz niewielka różnica pomiędzy kursem kupna a sprzedaży mogą wskazywać na istnienie sprawnie funkcjonującego rynku, o tyle przeciwna sytuacja nie zawsze świadczy o tym, że rynek nie funkcjonuje we właściwy sposób. Papier wartościowy plasowany na rynku niepublicznym, który został wyemitowany przez wypłacalnego i stabilnego emitenta, może nie posiadać płynności. Jednakże, w razie potrzeby, istnieje łatwa do realizacji możliwość uzyskania konkurencyjnej oferty rynkowej, której wartość jest zbliżona do wartości MtM, określonej na podstawie podobnych, płynnych papierów wartościowych. W związku z tym zaproponowane przez WestLB kryteria oceny normalnie funkcjonującego rynku zostały określone zbyt wąsko.
- (153) Należy w tym kontekście zauważyć, że błędne przyporządkowanie aktywów o obniżonej jakości nie stanowi samo w sobie problemu w określeniu RWE. W przypadku tego rodzaju pozycji RWE może być zbliżona do wartości rynkowej danych aktywów, o ile zastosowano odpowiednią metodę oraz kalibrację. W sytuacji sprawnie funkcjonującego rynku każda metoda stosowana w celu określenia RWE powinna prowadzić do uzyskania wartości zbliżonej do wartości rynkowej. Niewłaściwe przyporządkowanie aktywów stanowi w zasadzie wynik pewnego rodzaju testu dotyczącego przydatności wybranej metody obliczeniowej oraz parametrów dla RWE.

(1) Zob. sprawozdanie zewnętrzne eksperta Komisji, WestLB AIDA, sprawa C 40/2009 – REV Assessment Final Report (Société Générale, Dirk Bangert, profesor Wim Schoutens), s. 76, przyjęte przez Komisję.

(2) Wskaźnikami sprawnie funkcjonującego rynku są zwykle: płynny rynek o średnich lub dużych ilościach transakcji; niewielka różnica pomiędzy kursem kupna a sprzedaży; przekonanie, że w razie potrzeby mogą zostać zidentyfikowane oferty kupna i sprzedaży; istnienie szeregu podmiotów od dawna obecnych na rynku; brak ograniczeń strukturalnych dla rozwoju sytuacji na rynku; emitent nie podlega zdarzeniom kredytowym lub też istotnym wątpliwościom dotyczącym jego wiarygodności kredytowej. Wskaźniki rynków, które nie funkcjonują we właściwy sposób: brak lub bardzo niewielka liczba transakcji; „wąskie rynki” oraz niewielka liczba transakcji; duża różnica pomiędzy kursem kupna a sprzedaży; istnienie wyłącznie notowań dotyczących cen zakupu i sprzedaży; brak przez dłuższy czas jakichkolwiek ofert kupna i sprzedaży; niewielka liczba podmiotów od dawna obecnych na rynku, wśród których część rozważa wycofanie się z rynku; ograniczenia strukturalne dla rozwoju sytuacji na rynku; „manipulacja rynkowa”; emitent podlega zdarzeniom kredytowym.

- (154) W odniesieniu do twierdzenia władz niemieckich, iż niektóre rynki obligacji państwowych nie funkcjonowały we właściwy sposób na koniec 2009 r., Komisja zauważa, że w owym czasie kryteria sprawnie funkcjonującego rynku były spełnione. Oznaki niewłaściwego funkcjonowania rynku pojawiły się natomiast na poszczególnych rynkach cząstkowych obligacji państwowych pod koniec drugiego kwartału 2010 r.⁽³⁾, w szczególności w kontekście interwencji EBC oraz innych interwencji na poziomie europejskim. Jednakże w dniach 31 grudnia 2009 r. oraz 31 marca 2010 r., które zostały uwzględnione jako daty referencyjne w kontekście niniejszej oceny, sytuacja tego rodzaju nie miała miejsca.
- (155) W związku z powyższym Komisja podtrzymuje swoją opinię, iż WestLB zastosował niewłaściwą metodę kalkulacji lub też posłużył się niewłaściwymi parametrami, w związku z czym wyniki uzyskane przez bank należy skorygować o kwotę 600 mln EUR.
- (156) Podsumowując należy stwierdzić, że Komisja uznaje za właściwą i zgodną ze swoją praktyką podejmowania decyzji przedstawioną w ekspertyzie wycenę RWE każdego z trzech subportfeli. W związku z tym, różnica pomiędzy wartością przeniesienia a RWE aktywów zawartych w portfelu wynosi zdaniem Komisji 6,949 mld EUR⁽⁴⁾.
- (157) W decyzji z listopada 2010 r. Komisja wyraziła wątpliwość, czy wszystkie aktywa mogą zostać przeniesione. Komisja uznała wyjaśnienia zawarte w pierwszym sprawozdaniu finansowym EAA za dowód, iż w przypadku kilku aktywów już w momencie ich przeniesienia zanotowano straty, pomimo że aktywa te nie były objęte zakresem stosowania punktu 32 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości. Władze niemieckie przekazały jednak dodatkowe informacje, wskazując przy tym wartość przejętego przez EAA zabezpieczenia przed ryzykiem, a także wysokość strat w odniesieniu do aktywów przeniesionych na EAA. Powyższe wyjaśnienia były wiarygodne i rozwiały wątpliwości Komisji. W związku z tym nie istnieje konieczność dokonywania dodatkowych korekt wartości niekwalifikowalnych aktywów.

— Czynniki łagodzące

- (158) Komisja nie przyjmuje żadnych dodatkowych czynników łagodzących poza tymi, które zostały uznane w decyzji

(3) W opinii ekspertów to maj 2010 r. podawany jest jako data rzeczywistego początku kryzysu na rynku obligacji państwowych (zob. np. s. 86).

(4) Podsumowując należy stwierdzić, że zgodnie z decyzją z listopada 2010 r. w sprawie wszczęcia postępowania wyjaśniającego (zob. pkt 105) zaproponowana przez władze niemieckie korekta RWE w oparciu o różnicę pomiędzy wartością w dniu dokonania wyceny aktywów a datą ich przeniesienia, nie jest właściwym rozwiązaniem. Władze niemieckie stwierdziły, że w celu określenia RWE w marcu 2010 r., czyli w ostatecznym terminie dla przewidzianego na kwiecień 2010 r. przeniesienia aktywów, należało posłużyć się stosunkiem RWE z grudnia 2009 r. do wartości księgowej z grudnia 2009, a następnie otrzymaną wartość liczbową pomnożyć przez wartość księgową z marca 2010 r. Nawet jeżeli wartość przeniesienia mogła ulec zmianie, to zgodnie z opinią przedstawioną przez ekspertów Komisji, średniookresowa amortyzacja portfela związana była przede wszystkim z aktywami, które nie budziły zastrzeżeń. W związku z tym nie miało to wpływu na RWE; wszelkiego rodzaju korekta spowodowałaby natomiast przeszacowanie RWE w odniesieniu do pozostałych aktywów wchodzących w skład portfela, w związku z czym należy odrzucić tego rodzaju rozwiązanie.

z listopada 2010 r. Uznane zostały również efekty równoważące wkładu kapitałowego (3,267 mld EUR) oraz kredytowe instrumenty pochodne (268 mln EUR) ⁽¹⁾ (zob. pkt 44 tabela 2). Ponadto Komisja wezwała władze niemieckie do przekazania stanowiska Bundesbank w sprawie efektów równoważących, a także do dokonania oceny i potwierdzenia wszelkich zamian w wycenie portfeli przez organ regulacyjny, taki jak Bundesbank, zgodnie z przepisami komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości. Organ regulacyjny nie dokonał jednak tego rodzaju oceny i potwierdzenia zmian.

- (159) W odniesieniu do zobowiązań dotyczących praw nabytych Komisja stwierdza, że komunikat w sprawie aktywów o obniżonej jakości nie odnosi się *sensu stricto* do wyceny zobowiązań. W związku z tym Komisja musiała zbadać, jakie działania należy podjąć, gdy przeniesienie dotyczy nie tylko aktywów, ale jak w przedmiotowym przypadku, również zobowiązań. Komisja uznaje wprawdzie fakt, iż przeniesienie zobowiązań o niższym spreadzie może powodować straty finansowe, musiała jednak uzyskać równowagę pomiędzy uzgodnionymi aktywami a zobowiązaniami. W związku z tym Komisja, przy ocenie łącznej wysokości pomocy (zob. pkt 133), uwzględniła wprawdzie skutki zobowiązań związanych z prawami nabytymi, uważa jednak, że powinny one zostać pominięte przy określaniu RWE.
- (160) Jeżeli chodzi o kwestię uzyskania w przyszłości pozytywnych wyników przez przeniesione aktywa, to Komisja nie przychyliła się w tym względzie do opinii władz niemieckich, lecz twierdzi, że po przeniesieniu aktywów przyszłe zyski nie powinny być już brane pod uwagę. Powyższa metoda określania RWE portfela kredytowego jest zgodna z praktyką Komisji dotyczącą podejmowania decyzji ⁽²⁾.
- (161) W odniesieniu do obiecanych, ale nieuruchomionych linii kredytowych Komisja potwierdza, że tego rodzaju linie kredytowe mogą rzeczywiście posiadać wartość bilansową równą zeru. Powyższa możliwość nie wyklucza jednak sytuacji, w której obiecane, ale nieuruchomione linie kredytowe będą wywierać negatywny wpływ na RWE. Uruchomienie linii kredytowej nie jest wykluczone, ponieważ zgodnie z umową nie można uniknąć tego rodzaju rozwiązania. W związku z tym fakt, iż linia kredytowa nie została uruchomiona, nie wpływa w żaden sposób na RWE, nawet w przypadku, gdy wartość księgowa tego rodzaju pozycji jest równa zeru.
- (162) W odniesieniu do dyskontowania spodziewanych strat Komisja stwierdza, że WestLB dokonuje w związku z tym po prostu zmiany własnej koncepcji wyceny, nie uzyskując przy tym wsparcia ze strony Bundesbanku. W związku z tym władze niemieckie sprzeciwiają się własnej ocenie RWE, nie przedstawiając przy tym jednak żadnych argumentów, które podważyłyby stanowisko Komisji.

- (163) Z uwagi na fakt, iż RWE została zaakceptowana i jest zgodna z punktami 40 i 41 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości, to w opinii Komisji ani spodziewane straty, ani też żaden z trzech innych, przedstawionych przez władze niemieckie czynników łagodzących, nie jest istotny w kontekście oceny RWE.

— Zarządzanie aktywami

- (164) Wątpliwości Komisji dotyczące właściwego zarządzania aktywami o obniżonej jakości zostały rozwiązane wskutek przeniesienia aktywów. Komisja zgłosiła zastrzeżenia dotyczące dalszego zarządzania aktywami o obniżonej jakości przez WestLB, ponieważ bank powinien się skoncentrować na nowych czynnościach, unikając jednocześnie wszelkich konfliktów pomiędzy nową działalnością a działalnością objętą likwidacją. Jednakże z uwagi na fakt, iż WestLB/bank SPM po dniu 30 czerwca 2012 r. nie może realizować nowych transakcji bankowych, lecz jedynie będzie świadczyć usługi w zakresie zarządzania aktywami, wątpliwości Komisji stały się bezzasadne.

Wniosek

- (165) Podsumowując należy stwierdzić, że pomimo uwzględnienia wszystkich zgłoszonych przez władze niemieckie potencjalnych czynników łagodzących oraz argumentów, wątpliwości Komisji nie zostały rozwiane. W związku z tym Komisja stwierdza, że wartość transferu delta wynosi 3,414 mld EUR.

(ii) Zwrot środków (mechanizm wycofania)

- (166) Zgodnie z punktem 41 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości w celu ograniczenia zakłóceń konkurencji, spowodowanych przeniesieniem aktywów po cenie przekraczającej wartość, która jest uznana za możliwą do zaakceptowania rekompensatę za niedoskonałość rynku, wartość transferu delta podlega zwrotowi przez bank. W przypadku, gdy tego rodzaju zwrot środków nie jest bezpośrednio możliwy, powinien nastąpić stopniowo, za pomocą mechanizmu wycofania. Jeżeli zwrot środków nie jest również możliwy w ramach mechanizmu wycofania bez zaistnienia technicznej niewypłacalności, wówczas zakłócenie konkurencji powinno zostać zrekomensowane poprzez dogłębną restrukturyzację, która może również prowadzić do likwidacji ⁽³⁾.
- (167) Zgodnie z informacjami zamieszczonymi przez WestLB w planie restrukturyzacji z lutego 2011 r., bank nie był nawet w stanie spłacić kwoty 3,4 mld EUR, związanej z pierwszym przeniesieniem aktywów na EAA, bez narazania zdolności do funkcjonowania banku. Również sprzedaż WestLB nie była raczej możliwa, ponieważ potencjalny nabywca byłby zobowiązany do zwrotu władzom niemieckim kwoty 3,4 mld EUR. W związku z powyższym władze niemieckie przedstawiły plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r., który przewiduje likwidację WestLB w ciągu 12 miesięcy. Zdaniem Komisji likwidacja WestLB jest wystarczającym środkiem do

⁽¹⁾ Decyzja Komisji z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie C 40/2009, *Przedłużenie formalnego postępowania wyjaśniającego, WestLB AG*, pkt 109 i nast. (Dz.U. C 23 z 25.1.2011, s. 27).

⁽²⁾ Decyzja Komisji z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie N 422/2009 – *Royal Bank of Scotland* (Dz.U. C 119 z 7.5.2010, s. 1).

⁽³⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 20 września 2011 r. w sprawie C 29/2009, HSH, pkt 189 (dotychczas nieopublikowana); decyzja Komisji z dnia 22 lutego 2010 r. w sprawie C17/2009, LBBW, pkt 59 i nast. (Dz.U. L 188 z 21.7.2010, s. 10).

zrekompensowania zakłóceń konkurencji. Z zastrzeżeniem wiarygodności planu likwidacji, która zostanie omówiona w sekcji c, Komisja stwierdza w związku z powyższym, że pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, stosownie do przepisów komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości oraz art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE.

(iii) Zgodność przeniesienia dodatkowych aktywów z rynkiem wewnętrznym

(168) Zasadniczo również przeniesienie drugiej transzy aktywów należy zbadać w oparciu o przepisy komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości. Jednakże zdaniem Komisji, ze względu na plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r., wynik tego rodzaju badania nie będzie miał już żadnych skutków. Wszelkie dodatkowe zakłócenia konkurencji spowodowane transferem delta w związku z przeniesieniem drugiej transzy aktywów zostałyby bowiem ograniczone likwidacją banku, przewidzianą w planie restrukturyzacji z czerwca 2011 r. W związku z powyższym w przedmiotowym, szczególnym przypadku Komisja uważa, że jeżeli łączna kwota pomocy może zostać uznana za zgodną z wspólnym rynkiem stosownie do punktu 41 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości, to nie zachodzi konieczność przeprowadzania szczegółowego badania oceny, tj. określenia wysokości RWE.

(169) W związku z tym przeniesienie aktywów jest zgodne z rynkiem wewnętrznym oraz z punktem 41 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości, ponieważ potencjalne zakłócenia konkurencji zostaną ograniczone poprzez likwidację WestLB.

c. ZGODNOŚĆ POMOCY NA RESTRUKTURYZACJĘ/LIKWIDACJĘ Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM

(170) Komisja musi zbadać zgodność z rynkiem wewnętrznym wszystkich środków pomocy w oparciu o wytyczne dla banków w kryzysie finansowym, w szczególności w oparciu o komunikat w sprawie restrukturyzacji oraz komunikat Komisji - Zastosowanie zasad pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego, globalnego kryzysu finansowego⁽¹⁾ (zwanego dalej „komunikatem bankowym”).

(171) Plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r. musi gwarantować zgodność ze wspólnym rynkiem środków pomocy określonych w Tabeli 7.

(172) Środki te obejmują pomoc o łącznej wartości [21,6-24,4] mld EUR, co oznacza, że na dzień 31 grudnia 2009 r. stosunek kwoty pomocy do wartości aktywów ważonych ryzykiem wynosił [24,4-27,6] %. Powyższą kwotę pomocy należy uznać za bardzo istotną część wartości bilansu beneficjenta, w związku z czym istnieje w tym przypadku potrzeba przeprowadzenia dogłębnej restrukturyzacji lub likwidacji przedsiębiorstwa. W planie restrukturyzacji należy uwzględnić także dodatkowe

zakłócenia konkurencji, które nie wynikają a priori ze zgodnej z rynkiem wewnętrznym kwoty pomocy w formie transferu delta. Proponowana restrukturyzacja lub też likwidacja musi zapewniać możliwość przeciwdziałania tego rodzaju zakłóceniom.

(173) Plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r. spełnia kryteria określone w komunikacie w sprawie restrukturyzacji. Zgodnie z punktem 21 komunikatu w sprawie restrukturyzacji, gdy nie ma możliwości wiarygodnego powrotu banku w trudnej sytuacji do długoterminowej rentowności, należy rozważyć jego kontrolowaną likwidację lub sprzedaż na aukcji. W komunikacie bankowym określa się, jakie działania należy podjąć przed przeprowadzeniem kontrolowanej likwidacji⁽²⁾. Tego rodzaju kontrolowana likwidacja jest możliwa w indywidualnych przypadkach, jeżeli po udzieleniu pomocy na ratowanie indywidualnej instytucji finansowej stanie się jasne, że nie może ona zostać pomyślnie zrestrukturyzowana.

(174) Zgodnie z utrwaloną praktyką podejmowania decyzji przez Komisję⁽³⁾, pomoc na likwidację jest zgodna z rynkiem wewnętrznym stosownie do art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, jeżeli spełnione są trzy ogólne warunki:

(i) pomoc musi umożliwiać skuteczną, kontrolowaną likwidację banku i jednocześnie musi być ograniczona do minimum, niezbędnego do osiągnięcia pożądanego celu⁽⁴⁾;

(ii) należy zagwarantować właściwy podział obciążeń, w szczególności wykluczając akcjonariuszy z kręgu beneficjentów wszelkich środków pomocy w kontekście procedury kontrolowanej likwidacji⁽⁵⁾.

(iii) aby zapobiec nadmiernym zakłóceniom konkurencji, faza likwidacji powinna trwać tylko taki okres, jaki jest ściśle niezbędny dla prawidłowego przeprowadzenia tego procesu. Przez cały okres, w którym instytucja finansowa będąca beneficjentem nadal funkcjonuje, nie powinna ona podejmować żadnych nowych rodzajów działalności, ograniczając się tylko do kontynuowania wcześniej rozpoczętych działań. Najszybciej jak to możliwe należy odebrać instytucji licencję bankową⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Zob. pkt 43 -50 komunikatu bankowego. W celu przeprowadzenia kontrolowanego opuszczenia rynku pomoc na likwidację można uznać za zgodną ze wspólnym rynkiem, jeśli na przykład jest ona potrzebna na tymczasowe dokapitalizowanie banku pomostowego lub struktury pomostowej lub też na zaspokojenie roszczeń niektórych grup wierzycieli, jeśli jest to uzasadnione koniecznością utrzymania stabilności finansowej. Zob. przykłady takiej pomocy i warunków, w jakich uznano ją za zgodną ze wspólnym rynkiem w decyzji Komisji z dnia 1 października 2008 r. w sprawie NN 41/2008 Zjednoczone Królestwo, Rescue aid to Bradford&Bingley (Dz.U. C 290 z 13.11.2008, s. 2), oraz w decyzji Komisji z dnia 5 listopada 2008 r. w sprawie NN 39/2008 DK, Aid for liquidation of Roskilde Bank (Dz.U. C 12 z 17.1.2009, s. 3).

⁽³⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 1 października 2008 r. w sprawie NN 41/2008 Zjednoczone Królestwo, Rescue aid to Bradford&Bingley (Dz.U. C 290 z 13.11.2008, s. 2); decyzja Komisji z dnia 6 czerwca 2011 r. w sprawie SA.32634, Rescue aid to Amagerbanken, pkt 52.7 (dotychczas nieopublikowana).

⁽⁴⁾ Zob. pkt 48 komunikatu bankowego.

⁽⁵⁾ Zob. pkt 46 komunikatu bankowego.

⁽⁶⁾ Zob. pkt 47 komunikatu bankowego.

⁽¹⁾ Dz. U. C 270 z 25.10.2008, s. 8.

(i) Potwierdzenie kontrolowanej likwidacji

- (175) Zdaniem Komisji plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r. przewiduje scenariusz kontrolowanej likwidacji WestLB i opiera się na porozumieniu udziałowców banku w sprawie podziału obciążeń. Plan uwzględnia w szczególności fakt, że już od dwóch lat bezskutecznie poszukiwano innych, ukierunkowanych na rynek rozwiązań dla WestLB, które byłyby korzystniejsze pod względem kosztowym lub też mniej szkodliwe dla konkurencji. Z drugiej strony niekontrolowana likwidacja stanowiłaby zagrożenie dla stabilności finansowej; ryzyku temu można w bardziej skuteczny sposób przeciwdziałać poprzez kontrolowaną likwidację banku. Plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r. umożliwia Komisji dokonanie oceny samej procedury likwidacji oraz potencjalnego wpływu na konkurencję przewidzianych w tym planie środków pomocy państwa.
- (176) Najważniejszym kryterium oceny scenariusza likwidacji jest zaniechanie przez bank realizacji wszelkich transakcji bankowych. Bank będzie jedynie kontynuować swoje czynności związane z likwidacją istniejących portfeli, nie realizując przy tym nowych transakcji.
- (177) Zaniechanie realizacji transakcji bankowych ma zostać zagwarantowane m.in. poprzez sprzedaż lub przeniesienie wszystkich aktywów i zobowiązań banku, w związku z czym pozostanie jedynie część struktur banku, niezbędna do wspierania likwidacji istniejących portfeli oraz w szczególności do zachowania wartości portfeli banku w procesie ich likwidacji.
- (178) Zgodnie z planem restrukturyzacji z czerwca 2011 r. WestLB przeniesie wszystkie swoje aktywa na kasy oszczędnościowe lub też na EAA. W dniu 30 czerwca 2012 r. bank nie będzie w zasadzie posiadał już żadnych aktywów ważonych ryzykiem. Zgodnie z obietnicami złożonymi przez władze niemieckie bank nie będzie używał nazwy „WestLB”, ale w terminie maksymalnie sześciu miesięcy zmieni nazwę na „bank SPM”. Bank nie będzie również realizować transakcji bankowych na swój własny rachunek, lecz będzie występować wyłącznie w charakterze usługodawcy na rzecz EAA, a także, w ograniczonym zakresie, na rzecz osób trzecich. Plan restrukturyzacji nakłada zatem obowiązek wdrożenia istotnych i nieodwracalnych środków, które w ciągu 12 miesięcy doprowadzą do wycofania się z obsługiwanych wcześniej przez WestLB segmentów działalności oraz w konsekwencji do nieodwołalnego wycofania WestLB z tego rynku.
- (179) Po drugiej fazie likwidacji zgodnie z punktem 47 komunikatu bankowego została ograniczona do okresu, który jest ściśle niezbędny dla prawidłowego przeprowadzenia procedury likwidacji, co ma na celu zapobieganie nadmiernym zakłóceniom konkurencji. Wprawdzie proces likwidacji WestLB potrwa kilka lat, jednak okres ten może zostać uznany za niezbędne minimum. Jedynie Servicegesellschaft będzie aktywnie działać w warunkach konkurencji, oferując osobom trzecim ograniczoną liczbę usług w zakresie zarządzania aktywami. Władze niemieckie złożyły obietnicę, że Servicegesellschaft zostanie sprzedana najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016 r. Okres przejściowy do dnia 31 grudnia 2016 r. jest niezbędny w celu umożliwienia zarządowi reorganizacji struktur w ramach banku SPM, wydzielenia Servicegesellschaft, a także sporządzenia przynajmniej krótkiego bilansu sukcesu, co będzie miało na celu przyciągnięcie potencjalnych inwestorów. Bank SPM będzie w dalszym ciągu odpowiadać za aktywa, które nie zostały fizycznie przeniesione na EAA, w związku z czym okres dalszego istnienia banku jest uzależniony od okresu obowiązywania tychże aktywów. Likwidacja portfeli z zachowaniem ich wartości powinna potrwać do 2028 r. i nie może zostać zrealizowana w krótszym czasie. Posiadanie aktywów nie oznacza jednak prowadzenia działalności gospodarczej, w związku z czym nie wpływa na konkurencję. W ramach redukcji personelu banku SPM wartość docelowa, czyli 1 000 pracowników, zostanie osiągnięta jednak dopiero po kilku latach, co oznacza jednak zachowanie proporcji w stosunku do procesu redukcji działalności przez bank SPM, ponieważ pomimo zaniechania realizacji czynności bankowych, reorganizacja banku SPM będzie wymagać dużego nakładu pracy. Podsumowując można stwierdzić, że wszystkie wyżej wymienione procesy zostaną zrealizowane w możliwie najkrótszym czasie.
- (180) Trzecie kryterium dotyczy wycofania się banku z działalności na rynku, z wyłączeniem sprzedaży swoich aktywów, a także zagwarantowania, że jedynie nieznaczna część realizowanych wcześniej transakcji bankowych zostanie utrzymana na rynku w niezmienionej formie.
- (181) Niektóre rodzaje działalności realizowane przez Verbundbank zostaną przejęte przez Helaba. Z technicznego punktu widzenia działalność Verbundbank stanowi mniej niż 20 % poprzedniej wartości bilansu WestLB (wartość portfela Verbundbank odpowiada wartości bilansu na poziomie maksymalnie 45 mld EUR, podczas gdy wartość bilansu WestLB wyniosła w 2008 r. 288 mld EUR). Jeżeli chodzi o liczbę zatrudnionych, to Komisja stwierdza, że niespełna 10 % byłych pracowników WestLB będzie zatrudnionych w wydzielonym Verbundbank (400 pracowników, przy 5 661 pracownikach WestLB w 2008 r.). Ponadto należy uwzględnić fakt, iż Verbundbank zostanie wydzielony w wyniku wydzielenia aktywów i zobowiązań, w związku z czym Verbundbank nie zostanie objęty przeniesieniem jako samodzielny bank. Z uwagi na fakt, iż transakcja nie dotyczy WestLB, ale jedynie niewielkiej części jego aktywów i zobowiązań, nie może zostać uznana za istotną sprzedaż banku.
- (182) Ponadto Komisja nie dysponuje informacjami, z których wynikałoby, że nie zostały spełnione warunki określone w punkcie 49 komunikatu bankowego, zgodnie z którymi sprzedaż powinna nastąpić na warunkach rynkowych, należy także dążyć do uzyskania jak najwyższej ceny za sprzedawane aktywa i zobowiązania. Komisja stwierdza w tym kontekście, że bank WestLB zorganizował procedurę sprzedaży, która nie zakończyła się sukcesem i która miała na celu uzyskanie takiej jak najwyższej ceny za wszystkie aktywa i zobowiązania. Jednakże WestLB nie otrzymał możliwości do przyjęcia oferty kupna. Ponadto szereg zewnętrznych ekspertów, na podstawie powszechnie stosowanych metod oceny, zbada wartość działalności realizowanej przez Verbundbank, a także wartość aktywów, zobowiązań oraz struktury organizacyjnej obejmującej 400 pracowników. Władze niemieckie złożyły obietnicę, że wartość działalności realizowanej przez Verbundbank, która ma zostać

przejęta przez Helaba lub sektor kas oszczędnościowych, wyniesie zero zgodnie z postanowieniami umowy ramowej. W przeciwieństwie do procesów sprzedaży w przypadku likwidacji⁽¹⁾, sprzedaż czynności realizowanych przez Verbundbank nie wymaga przekazania dodatkowych środków przez władze państwowe. W związku z tym Komisja nie dostrzega niezgodnej z prawem korzyści, którą mógłby odnieść podmiot dokonujący przejścia działalności realizowanej przez Verbundbank. Komisja stwierdza zatem, że ani Helaba, ani też kasy oszczędnościowe, nie otrzymają pomocy państwa w związku ze sprzedażą działalności realizowanej przez Verbundbank.

(183) W przedmiotowym przypadku przestrzegane są ponadto zasady dotyczące sprzedaży⁽²⁾ całego banku, określone w punkcie 17 i nast. komunikatu w sprawie restrukturyzacji, nawet jeżeli nie mają one w ogóle w tej sprawie zastosowania. Zgodnie z zasadami obowiązującymi w odniesieniu do tego rodzaju sprzedaży niezbędne jest spełnienie następujących warunków: przywrócenie rentowności, podział obciążeń i ograniczenie zakłócenia konkurencji. Sprzedaż na rzecz Helaba spełnia powyższe warunki. Po pierwsze, Helaba mogła zagwarantować rentowność przeniesionego banku, ponieważ Verbundbank posiadał niższą wartość bilansu i mniejszą liczbę pracowników niż do Helaba, a jego wpływ na rentowność banku powstałego w wyniku przejścia jest niewielki. Z drugiej strony przejście mogło spowodować oszczędności kosztów, które stoją na przeszkodzie pozytywnej ocenie Verbundbank jako samodzielnego banku⁽³⁾. Po drugie, zagwarantowany jest podział obciążeń, ponieważ udziałowcy WestLB nie uzyskali przychodów z tytułu sprzedaży, lecz stracili kapitał zainwestowany w WestLB. Po trzecie, działalność WestLB jest ograniczona do niespełna 20 % jej początkowego zakresu, a zgodnie z powszechną praktyką podejmowania decyzji Komisja nie domaga się wdrożenia dodatkowych środków wyrównawczych w przypadku tego rodzaju sprzedaży⁽⁴⁾.

(184) Komisja nie ma także powodu by sądzić, że Verbundbank, który funkcjonuje jako pewien pakiet aktywów,

może być uznawany za następcę gospodarczego WestLB. Ani Helaba nie jest następczynią prawną WestLB, ani też Verbundbank nie wykazuje istotnej, funkcjonalnej identyfikacji z WestLB. W związku z tym warunki, które uwzględnia Komisja w celu stwierdzenia, czy przedsiębiorstwo kontynuujące działalność pierwotnego przedsiębiorstwa otrzymało pomoc państwa, nie zostały spełnione w przypadku banku Helaba⁽⁵⁾.

(185) Zagwarantowano także, że pomoc ogranicza się do niezbędnego minimum. W szczególności przeniesienie aktywów na EAA będzie miało miejsce tylko wówczas, gdy aktywa te nie będą mogły zostać sprzedane prywatnym nabywcom. Dodatkowy wkład kapitałowy na rzecz banku SPM jest natomiast niezbędny w celu pokrycia spodziewanych kosztów likwidacji. Wreszcie również instrument płynności może zostać uznany za integralną część scenariusza, ponieważ ma on wyłącznie na celu ochronę w okresie przejściowym, w przypadku wystąpienia do dnia 30 czerwca 2012 r. turbulencji na rynku. W związku z tym instrument płynności gwarantuje, że kontrolowana likwidacja nie przekształci się przed dniem 30 czerwca 2012 r. w likwidację niekontrolowaną.

(ii) Wkład własny i podział obciążeń

(186) Druga część oceny dotyczy podziału obciążeń. Zgodnie z punktem 46 komunikatu bankowego, w kontekście likwidacji, należy szczególnie zadbać o maksymalne ograniczenie pokusy nadużycia, w szczególności wykluczając akcjonariuszy i ewentualnie niektóre grupy wierzycieli z kręgu beneficjentów wszelkich środków pomocy w kontekście procedury kontrolowanej likwidacji. W przypadku Northern Rock⁽⁶⁾ oraz HRE⁽⁷⁾ odpowiedni podział obciążeń został osiągnięty wskutek przejścia przez państwo wyżej wymienionych instytucji finansowych. Podobnie jak w obu powyższych przypadkach, również w niniejszym, udziałowcy utracą cały swój kapitał. Ponadto udziałowcy WestLB oraz SoFFin, który udostępnia większość kapitału hybrydowego, przejmą odpowiedzialność za części, na które ma zostać rozdzielony WestLB, a także udostępnią dodatkowy kapitał.

⁽¹⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie N 194/2009 Zjednoczone Królestwo, *Liquidation aid to Bradford & Bingley* (Dz.U. C 143 z 2.6.2010, s. 22) oraz decyzja Komisji z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie NN 19/2009, Zjednoczone Królestwo, *Dunfermline Building Society* (Dz.U. C 101 z 20.4.2010, s. 8).

⁽²⁾ W przypadku procedury likwidacji przepis ten zastępuje się punktem 49 komunikatu bankowego.

⁽³⁾ Oczekiwana stopa zwrotu z kapitału własnego (RoE) Verbundbank (na poziomie 2,2 % do 4,5 %) nie byłaby prawdopodobnie wystarczająca do zagwarantowania rentowności banku jako samodzielnego banku. W decyzjach podejmowanych w ostatnim czasie Komisja za odpowiednią wartość stopy zwrotu z kapitału własnego uznała zwykle przedział od 8 % do 10 %. Zob. decyzja Komisji z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie SA.28264 (C 15/2009, ex N 196/2009), *Hypo Real Estate*, pkt 111 (dotychczas nieopublikowana); decyzja z dnia 29 września 2010 r. w sprawie C 32/09 (ex NN 50/09), *Sparkasse KölnBonn*, pkt 82 (Dz.U. L 235 z 10.9.2011, s. 1); decyzja Komisji z dnia 23 stycznia 2011 r. w sprawie SA.32745 (2011/NN), *Kommunalkredit Austria AG*, pkt 80 (Dz.U. C 239 z 17.8.2011, s. 2); oraz decyzja Komisji z dnia 23 maja 2011 r. w sprawie SA.31154 (N 429/10), *Agricultural Bank of Greece*, pkt 77 (Dz.U. C 317 z 29.10.2011, s. 5).

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 28 października 2009 r. w sprawie C 14/2008, *Northern Rock*, pkt 154 (Dz.U. L 112 z 5.5.2010, s. 57).

⁽⁵⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 2 czerwca 1999 r. w sprawie 2005/536/WE, *Seleco SpA* (Dz.U. L 227 z 7.9.2000, s. 24). Fakt, iż działalność przedsiębiorstwa nie jest kontynuowana wynika z celu przeniesienia, który nie polegał na kontynuowaniu działalności banku WestLB uwolnionego od toksycznych aktywów, ale na znalezieniu bezpiecznego miejsca dla określonych zobowiązań kas oszczędnościowych oraz przeniesieniu części obciążeń związanych z likwidacją określonych segmentów WestLB. Cel biznesowy Verbundbank obejmuje skoncentrowanie się na produktach, które są istotne w kontekście współpracy pomiędzy kasami oszczędnościowymi (przede wszystkim finansowanie MŚP oraz proste produkty rynku kapitałowego) i jest całkowicie różny od obecnego celu biznesowego WestLB. Wreszcie w przypadku przeniesienia Verbundbank na Helaba udziałowcami nie są te same podmioty, pomijając zrzeczenia kas oszczędnościowych, które w zamian za udostępniony kapitał uzyskały większościowe udziały w banku.

⁽⁶⁾ Decyzja Komisji z dnia 28 października 2009 r. w sprawie C 9/2008, *Northern Rock* (Dz.U. L 112 z 5.5.2010, s. 38).

⁽⁷⁾ Decyzja Komisji z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie SA.28264 (C 15/2009, ex N 196/2009), *Hypo Real Estate* (dotychczas nieopublikowana).

- (187) Kasy oszczędnościowe wyraziły gotowość przejęcia odpowiedzialności za działalność realizowaną przez Verbundbank i udostępnią w tym celu kapitał; NRW wyraziła gotowość do poniesienia większości obciążeń, tj. przejęcia wszystkich kosztów związanych z działalnością i likwidacją banku SPM. Ponadto SoFFin wyraził zgodę na przejęcie znacznej części obciążeń, pozostawiając w WestLB dwie trzecie wartości swojego udziału, a zatem najprawdopodobniej nie uzyska zwrotu swojej inwestycji. W związku z tym w porozumieniu uwzględniono w wystarczającym stopniu zarówno możliwości obciążenia poszczególnych stron, ich przeszły wpływ na strategiczne kierunki działalności banku, jak i wpływ na jego ład korporacyjny.
- (iii) **Ograniczenie zakłócenia konkurencji**
- (188) Plan likwidacji gwarantuje ograniczenie zakłócenia konkurencji przez WestLB, ponieważ najpóźniej do dnia 30 czerwca 2012 r. bank wycofa się z rynku. Następnie WestLB zostanie przekształcona w jednostkę, która nie realizuje transakcji bankowych i wspólnie z EAA dokona likwidacji aktywów.
- (189) Ponadto w ramach likwidacji uniknie się nadmiernych zakłóceń konkurencji poprzez zapewnienie, że bank WestLB będzie kontynuował działalność po dniu 30 czerwca 2012 r. wyłącznie tak długo, jak będzie to niezbędne do zakończenia likwidacji, oprócz tego nie będzie podejmować nowej działalności, lecz jedynie stopniowo wycofa się z realizowanych czynności. W przedmiotowym przypadku zasada ta jest realizowana w taki sposób, iż WestLB, najszybciej jak to możliwe, a najpóźniej do dnia 31 grudnia 2012 r., zostaną odebrane te części licencji bankowej, które nie są wymagane do posiadania aktywów lub świadczenia usług w zakresie zarządzania aktywami.
- (190) Jeżeli chodzi o zamiar banku SPM dotyczący wydzielenia Servicegesellschaft, który będzie świadczył na rzecz osób trzecich usługi w zakresie zarządzania aktywami, konkurując tym samym z innymi podmiotami świadczącymi tego rodzaju usługi, Komisja stwierdza, że wdrożenie powyższego środka przewidziano w celu zmniejszenia udziału pomocy państwa w kapitale WestLB po dniu 30 czerwca 2012 r. Kraj związkowy NRW, który ponosi odpowiedzialność za bank SPM, przejął od udziałowców WestLB największą część obciążeń. Zmniejszenie kosztów operacyjnych banku SMP poprzez świadczenie usług na rzecz osób trzecich jest zatem uzasadnione.
- (191) Ponadto możliwości zakłócenia konkurencji przez Servicegesellschaft są ograniczone poprzez różnego rodzaju obietnice złożone przez władze niemieckie. Po pierwsze, transakcje z osobami trzecimi mogą być realizowane wyłącznie przez odrębną jednostkę banku SPM, której licencja bankowa została ograniczona do niezbędnego minimum i która zostanie sprzedana najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016 r. Po drugie, w odniesieniu do rodzaju usług, które mogą być świadczone przez bank SPM, opracowano wyczerpujący wykaz możliwych do realizowania czynności. W związku z tym władze niemieckie zobowiązały się do zwrotu, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2012 r., wszystkich licencji bankowych WestLB, które nie są niezbędne do świadczenia usług w zakresie zarządzania aktywami. Po trzecie, w ramach restrukturyzacji zostanie znacznie ograniczona liczba pracowników banku SPM. Do 2016 r. nie będzie ona przekraczać 1 000, co stanowi niespełna 20 % początkowego poziomu zatrudnienia w banku WestLB, wynoszącego 5 661 pracowników (2008 r.). Po czwarte, wartość transakcji z osobami trzecimi, zawieranych na rynku przez należącą do banku SPM Servicegesellschaft, nie może przekraczać [40–60] % przychodów brutto spółki, co w skuteczny sposób ogranicza jej perspektywy ekonomiczne. Po piąte, władze niemieckie zapewnią, że bank SPM będzie oferował usługi w zakresie zarządzania aktywami wyłącznie po cenach rynkowych, a ceny usług oferowanych przez Servicegesellschaft pokryją łącznie koszty związane z działalnością. Wreszcie władze niemieckie zobowiązują się również do likwidacji Servicegesellschaft, zajmującego się obsługą portfeli należących do osób trzecich, w przypadku, gdy najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016 r. spółka nie zostanie sprzedana. Połączenie wyżej wymienionych ograniczeń gwarantuje, że kontynuowana będzie jedynie niewielka część dawnej działalności, w związku z czym niebezpieczeństwo związane z zakłóceniem konkurencji jest minimalne.
- (192) Poza tym Servicegesellschaft może posiadać wystarczającą rentowność. Z dokumentów przekazanych przez władze niemieckie wynika, że w szczególności po dostosowaniu [...] istnieje realna szansa na osiągnięcie przez Servicegesellschaft wystarczającej rentowności. Po wdrożeniu planowanych środków w zakresie oszczędności kosztów oraz zwiększeniu możliwości biznesowych, możliwe będzie przyciągnięcie przez Servicegesellschaft inwestorów rynkowych.
- (193) Obietnice złożone przez władze niemieckie zapewniają w wystarczającym stopniu, że bank SPM nie będzie w dalszym ciągu oferować na rynku usług, jeżeli jego działalność okaże się mniej rentowna niż zakładano, w związku z czym nie będzie mógł zostać sprzedany po 2016 r.
- d. WNIOSEK
- (194) Komisja stwierdza zatem, że plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r. przewiduje scenariusz kontrolowanej likwidacji WestLB, która w kontekście obietnic przedstawionych w Załączniku spełnia wszystkie odpowiednie kryteria określone w komunikacie w sprawie restrukturyzacji oraz w komunikacie bankowym, a tym samym zapewnia zgodność środków pomocy określonych w Tabeli 7. Wątpliwości Komisji wyrażone w decyzjach w sprawie wszczęcia postępowania wyjaśniającego i dotyczące zgodności dodatkowej pomocy ze wspólnym rynkiem, zostały tym samym rozwiązane.
- (195) W ramach niniejszej decyzji Komisja musiała również uwzględnić środki, które zostały wdrożone na podstawie decyzji z maja 2009 r. Powyższa decyzja oraz uwzględniony w niej plan restrukturyzacji z kwietnia 2009 r. nie odnosiły się do przyznanej w następnym okresie pomocy państwa, a plan restrukturyzacji z kwietnia 2009 r. nie mógł również zagwarantować rentowności, podziału obciążeń i ograniczenia zakłócenia konkurencji, niezbędnych dla zapewnienia zgodności przyznanej w późniejszym okresie pomocy państwa. W związku z tym

Komisja w decyzjach z grudnia 2009 r. oraz z listopada 2010 r. zażądała przedstawienia nowego, bardziej obszernego planu restrukturyzacji. Tego rodzaju plan, który spowodował dezaktualizację wszystkich wcześniejszych planów restrukturyzacji, został przekazany w czerwcu 2011 r. Ponadto w nowym planie, zamiast dotychczasowej restrukturyzacji WestLB, przewiduje się procedurę likwidacji. Jak wspomniano w punkcie 194, plan restrukturyzacji z czerwca 2011 r. gwarantuje zgodność z rynkiem wewnętrznym wszystkich środków pomocy przyznanych WestLB w latach 2008–2012. W związku z tym decyzja z maja 2009 r. stała się bezprzedmiotowa i powinna zostać uchylona. Uchylone powinny zostać również wszystkie obietnice i obowiązki, które zostały przekazane w związku z decyzją z maja 2009 r.

VI. KORZYŚĆ DLA KAS OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

- (196) Wątpliwości Komisji, iż kasy oszczędnościowe mogły nie uczestniczyć w odpowiednim stopniu w podziale obciążeń i odniosły nadzwyczajne korzyści w związku z przyznaniem środków na rzecz ratowania aktywów o obniżonej jakości, również zostały rozwiane.
- (197) Po pierwsze, nie można udowodnić, że kasy oszczędnościowe były zobowiązane do wniesienia wkładu w dokapitalizowanie WestLB; kasy oszczędnościowe nie podjęły bowiem tego rodzaju, szczególnego zobowiązania.
- (198) Po drugie, Komisja stwierdza, że kasy oszczędnościowe przejęły znaczną część obciążeń, w związku z czym miała miejsce rekompensata za ograniczenie ryzyka dotyczącego strat do kwoty 4,5 mld EUR. Zobowiązanie kas oszczędnościowych do rekompensowania strat powstałych wskutek rozwiązania EAA zostało jednak nieco złagodzone ze względu na fakt, iż odnosi się ono wyłącznie do strat, których wartość nie przekracza kwoty 4,5 mld EUR. Kasy oszczędnościowe nie były jednak zobowiązane do przeniesienia aktywów na EAA, a zawarte umowy gwarantowały im swobodę określania w procedurze wewnętrznej zakresu odpowiedzialności za poniesione straty. Mimo to, od momentu wydania decyzji z maja 2009 r., kasy oszczędnościowe poniosły znaczną część obciążeń oraz straciły cały swój kapitał zainwestowany w WestLB. W związku z tym nie istnieją powody do dalszego rozpatrywania tej kwestii.
- (199) Należy wreszcie zwrócić uwagę na fakt, iż członkom zrzeszeń kas oszczędnościowych nie została przyznana żadna korzyść wykraczająca poza likwidację WestLB. W szczególności środki w zakresie przeniesienia aktywów na bank Helaba oraz udostępnienia kapitału dla Helaba w zamian za udziały w tym banku, mogą zostać uznane za część procesu likwidacji WestLB i zostały uzgodnione wyłącznie w tym właśnie celu. Nawet jeżeli stanowiłyby one pomoc państwa, to w kontekście przyznania WestLB pomocy na likwidację, są one zgodne z rynkiem wewnętrznym.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

- (1) Środki planowane i wdrożone przez władze niemieckie na rzecz WestLB AG, tj.
- zabezpieczenie przed ryzykiem w wysokości 5 mld EUR dla portfela Phoenix w 2009 r.,
  - wkład kapitałowy w wysokości 3 mld EUR, związany z pierwszym przeniesieniem aktywów w 2010 r.,
  - pierwsze przeniesienie aktywów na Erste Abwicklungsanstalt z elementem pomocy wynoszącym 10,812 mld EUR w 2010 r.,
  - drugie przeniesienie aktywów na Erste Abwicklungsanstalt z elementem pomocy wynoszącym [1,3–2,6] mld EUR w 2012 r.,
  - dotatkowy instrument kapitałowy dla banku SPM w wysokości 1 mld EUR w 2012 r.,
  - kolejne środki na pokrycie strat w wysokości [0,5–2,0] mld EUR, przekazane przez kraj związkowy NRW na rzecz banku SPM w 2012 r., oraz
  - udostępnienie przez udziałowców WestLB instrumentu zapewniającego płynność w pierwszej połowie 2012 r. [...] stanowią pomoc państwa.
- (2) Pomoc wymieniona w ust. 1 jest zgodna ze wspólnym rynkiem ze względu na zobowiązania przedstawione w załączniku.

Artykuł 2

Władze niemieckie zapewnią, że od daty notyfikacji niniejszej decyzji Komisja będzie co kwartał szczegółowo informowana o środkach wdrożonych w celu jej wykonania.

Artykuł 3

Decyzja Komisji z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie C 43/2008 zostaje uchylona.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Federalnej Niemiec.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 grudnia 2011 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący

ZAŁĄCZNIK

1. **Nazwa:** władze niemieckie zobowiązują się, że WestLB lub Verbundbank, bank SPM lub też inni następcy prawni koncernu WestLB nie będą po dniu 30 czerwca 2012 r. stosować nazwy „WestLB”, o ile przeszkody natury technicznej nie spowodują konieczności przesunięcia terminu zmiany nazwy o trzy miesiące. Powyższe wyłączenie stosuje się odpowiednio również do wszelkich kombinacji określenia „WestLB” z innymi częściami nazwy.

2. W odniesieniu do tzw. **Verbundbank:**

- a) władze niemieckie zobowiązują się, że nie będzie już forsowane rozwiązanie polegające na zachowaniu niezależności Verbundbank;
- b) władze niemieckie zobowiązują się, że zgodnie z punktem II. 2 umowy ramowej z dnia 23 czerwca 2011 r., Verbundbank zostanie najpóźniej do dnia 30 czerwca 2012 r. wydzielony z WestLB, przy czym odpowiedzialność za ten proces przejmą zrzeszenia kas oszczędnościowych oraz grupy finansowej kas oszczędnościowych. Ograniczenie rodzaju i zakresu działalności, opisane w planie restrukturyzacji notyfikowanym w dniu 30 czerwca 2011 r., obowiązuje w całym okresie restrukturyzacji, tj. do dnia 31 grudnia 2016 r. Powyższa obietnica przestaje obowiązywać w przypadku zastosowania takiego rozwiązania jak sprzedaż lub włączenie Verbundbank do innych banków (krajowych) (w szczególności w przypadku określonym w punkcie 2c);
- c) w przypadku pozytywnego wyniku badania due diligence, Landesbank Hessen-Thüringen (Helaba) zamierza wystąpić w charakterze partnera dla Verbundbank;
- d) władze niemieckie zobowiązują się niniejszym, że wszystkie strony w niezmienionej formie i w odpowiednim czasie wdrożą wszystkie zobowiązania przewidziane w umowie ramowej, tak aby w szczególności zapewniony został wystarczający stopień bezpieczeństwa transakcji w odniesieniu do przedmiotu transakcji oraz „zerowej wartości spółki”, a zbycie Verbundbank nastąpi najpóźniej do dnia 30 czerwca 2012 r. ⁽¹⁾;
- e) władze niemieckie zobowiązują się do określenia w odpowiednim czasie przez „wspólnego księgowego” wartości przedsiębiorstwa oraz potwierdzają, że zgodnie z umową ramową z dnia 23 czerwca 2011 r. wszystkie zainteresowane strony zobowiązane będą do stosowania uzyskanej wartości;
- f) władze niemieckie zagwarantują, że NRW nie będzie w przyszłości posiadać pozycji właściciela Verbundbank, nie będzie nabywać w nim udziałów, ani też w inny sposób udzielać Verbundbank wsparcia finansowego. Ewentualne przeniesienie funkcji centrali żyrowej przez kraj związkowy NRW nie jest uznawane w tym kontekście za wsparcie.

W odniesieniu do wymienionych powyżej zobowiązań w dalszym ciągu stosuje się warunki i wymogi skuteczności, o których mowa w Sekcji VIII umowy ramowej z dnia 23 czerwca 2011 r.

3. W odniesieniu do tzw. **banku SPM** (następcy WestLB, posiadającego nową nazwę):

- a) władze niemieckie zobowiązują się, że w całym okresie restrukturyzacji, tj. do końca 2016 r. proces ten będzie nadzorowany przez powiernika monitorującego (*monitoring trustees*), a ponadto składane będą co kwartał sprawozdania z wdrożenia planu. Zawarta zostanie osobna umowa pomiędzy Rządem Federalnym, krajem związkowym NRW, bankiem WestLB oraz Komisją, w której określone zostaną kwestie związane z wyznaczeniem i zadaniami powiernika monitorującego, począwszy od dnia 30 czerwca 2012 r.;
- b) władze niemieckie zobowiązują się, że bank SPM skoncentruje się wyłącznie na działalności w zakresie zarządzania aktywami i nie będzie prowadził działalności jako bank uniwersalny, a transakcje bankowe będą realizowane wyłącznie w ramach czynności związanych z zarządzaniem aktywami.

Zarządzanie aktywami oznacza w tym przypadku, że bank SPM może świadczyć usługi w takim zakresie, jak:

- (i) obejmujące wiele obszarów zarządzanie i dobór portfeli, w tym *Workout Management*, likwidacja i restrukturyzacja, analiza i określanie ryzyka kredytowego i nadzór nad ryzykiem kredytowym,
- (ii) *Credit Risk Controlling*, sprawozdawczość (*Regulatory Reporting*), *Operational Risk*, zarządzanie ryzykiem rynkowym,
- (iii) zarządzanie kredytami, zarządzanie i nadzór nad zabezpieczeniami kredytów, ogólne prowadzenie i zarządzanie bazą danych dotyczącą zabezpieczeń,
- (iv) usługi zaplecza (*Group Operations*), w tym *Collateral Management*,
- (v) *Funding, Hedging, Cash-Management*,
- (vi) sprawozdawczość finansowa, *Controlling*,
- (vii) działalność w zakresie *Corporate Center*, w tym kwestie prawne, zapobieganie praniu brudnych pieniędzy, zarządzanie udziałami, przechowywanie istotnej dokumentacji, audyt, realizacja zadań w zakresie zarządzania projektami,

⁽¹⁾ Istnieje ogólna zgoda zainteresowanych stron, iż części portfela, które mają zostać wydzielone na rzecz Verbundbank i EAA, zostaną jeszcze wykazane w bilansie w półrocznym sprawozdaniu finansowym WestLB za 2012 r. i dopiero wówczas przeniesione.

- (viii) w przypadku, gdy planowane przeniesienie transakcji listów dłużnych z WestLB na Verbundbank lub też z Westlmmo na nabywcę, nie zakończy się powodzeniem, także zarządzanie pakietem listów zastawnych,
- (ix) usługi IT / usługi świadczone w kontekście ww. czynności, a także w ramach udostępnienia platformy operacyjnej,
- (x) podobne czynności związane z zarządzaniem aktywami, które nie zostały w sposób wyraźny wymienione.

Działalność banku SPM nie obejmuje zatem w szczególności własnej działalności handlowej, emisji wszelkiego rodzaju certyfikatów oraz innych rodzajów działalności emisyjnej, finansowania projektów i przedsięwzięć handlowych, finansowania opartego na aktywach, sekurytyzacji i połączonej działalności kredytowej oraz świadczenia usług dla międzynarodowych klientów instytucjonalnych. W przypadku aktywów przeniesionych na EAA w syntetyczny sposób, EAA może w ramach realizowanej strategii likwidacji dokonywać przedłużenia, sprzedaży lub też zabezpieczenia tego rodzaju aktywów; w takich przypadkach bank SPM działa wyłącznie na zlecenie i pod kierownictwem EAA;

- c) władze niemieckie zobowiązują się, że zgodnie z obecnym stanem wiedzy, na potrzeby prowadzenia swojej działalności bank SPM uzyska jedynie następujące częściowe pozwolenia zgodnie z prawem bankowym (KWG):
  - (i) przyjmowanie funduszy obcych w formie depozytów lub też innych środków podlegających zwrotowi (§ 1 I pkt 1 KWG) ⁽¹⁾,
  - (ii) transakcje określone w § 1 ust. 1 zdanie drugie ustawy o listach zastawnych (Pfandbriefgesetz) (§ 1 I pkt 1a KWG) ⁽²⁾,
  - (iii) udzielanie pożyczek pieniężnych oraz kredytów akceptacyjnych (czynności kredytowe; § 1 I pkt 2 KWG),
  - (iv) zakup i sprzedaż instrumentów finansowych we własnym imieniu i na rzecz osób trzecich (§ 1 I pkt 4 KWG),
  - (v) przechowywanie i zarządzanie papierami wartościowymi na rzecz osób trzecich (§ 1 I pkt 5 KWG),
  - (vi) przejmowanie poręczeń, gwarancji oraz innych zabezpieczeń na rzecz osób trzecich (§ 1 I pkt 8 KWG),
  - (vii) realizacja transferów bezgotówkowych i rozliczeń (§ 1 I pkt 9 KWG),
  - (viii) działalność w charakterze centralnego kontrahenta w rozumieniu ust. 31 (§ 1 I pkt 12 KWG).

Władze niemieckie zobowiązują się do niezwłocznego poinformowania Komisji o przypadkach, w których bezwzględnie konieczne będzie udzielenie kolejnych częściowych pozwoleń zgodnie z KWG.

Władze niemieckie zobowiązują się, że pozwolenia częściowe w ramach obecnej uniwersalnej licencji bankowej, które nie będą już potrzebne, zostaną jak najszybciej zwrócone, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2012 r., lub też istniejąca uniwersalna licencja bankowa zostanie przekształcona w odpowiednio ograniczoną licencję bankową ⁽³⁾.

Konieczność posiadania licencji bankowej dla zagranicznych oddziałów i spółek zależnych WestLB zostanie jeszcze poddana analizie w zależności od projektu cząstkowego „Sprzedaż segmentów” TP 3, a także ostatecznych sposobów przeniesienia niesprzedanych portfeli na EAA.

- d) W odniesieniu do transakcji zawieranych z osobami trzecimi władze niemieckie zapewnią, że kraj związkowy NRW przekształci WestLB w bank zajmujący się obsługą i zarządzaniem portfelami bankowymi [Service- und Portfoliomanagement Bank („bank SPM”)], w skład którego może wchodzić także kilka spółek. Ponadto działalność w zakresie obsługi portfeli należących do osób trzecich może zostać wydzielona jako Servicegesellschaft oraz objęta sprzedażą. Do dnia 31 grudnia 2016 r. liczba pracowników WestLB zostanie zredukowana z obecnych 4 400 do 1 000 osób zatrudnionych w Servicegesellschaft.

W celu umożliwienia sprzedaży w późniejszym czasie, bank SPM może w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2014 r. zajmować się również obsługą portfeli osób trzecich (tj. realizacją transakcji z osobami trzecimi, których przedmiotem nie są portfele WestLB) o wartości nie większej niż [40–60] % przychodów brutto banku SPM. W takim przypadku do dnia 31 grudnia 2014 r. zostanie wydzielona spółka zależna banku SPM – Servicegesellschaft, która otrzyma licencję bankową jedynie w zakresie niezbędnym do obsługi portfeli i która zostanie w całości sprzedana najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016 r. Usługi w zakresie obsługi EAA, Verbundbank oraz innych portfeli WestLB mogą być również świadczone przez wyżej wymienioną spółkę zależną banku SPM, czyli Servicegesellschaft.

⁽¹⁾ Władze niemieckie wyjaśniają w tym kontekście, iż tego rodzaju częściowe pozwolenie jest niezbędne tylko ze względu na udzielenie dostępu przez EBC oraz likwidację obecnie realizowanych transakcji, w związku z czym na tej podstawie nie będzie prowadzona aktywna działalność, a tym samym również działania promocyjne na rynku.

⁽²⁾ Władze niemieckie wyjaśniają w tym kontekście, że tego rodzaju częściowe pozwolenie jest niezbędne wyłącznie ze względu na przeniesienie na EAA w sposób syntetyczny pozycje kredytowe, w przypadku których bank SPM jest z prawnego punktu widzenia stroną umowy kredytowej, w związku z czym na tej podstawie nie będzie prowadzona aktywna działalność, a tym samym również działania promocyjne na rynku.

⁽³⁾ Komisja może zaakceptować wniosek dotyczący ustanowienia zapisów wykraczających poza powyższy zakres.

O sprzedaży Servicegesellschaft należy poinformować w odpowiednim czasie Komisję. Sprzedaż wymaga uzyskania zgody Komisji. Jeżeli tego rodzaju sprzedaż nie dojdzie do skutku do dnia 31 grudnia 2016 r., to Servicegesellschaft zostanie stopniowo zlikwidowana. W takim przypadku Servicegesellschaft niezwłocznie zaniecha realizacji kolejnych transakcji z osobami trzecimi i ograniczy swoją działalność wyłącznie do wywiązania się z istniejących zobowiązań umownych. Działalność realizowana przez Servicegesellschaft nie może zostać przeniesiona na bank SPM, bądź też inne spółki zależne lub oddziały banku SPM. W przypadku likwidacji klienci Servicegesellschaft, którzy przed dniem 31 grudnia 2016 r. zawarli ze spółką umowę na świadczenie usług, mogą przejąć personel i infrastrukturę należące do Servicegesellschaft.

Umowy Servicegesellschaft na świadczenie usług mogą również obowiązywać po dniu 31 grudnia 2017 r., jeżeli przewidziano w nich prawo do wypowiedzenia umowy przez zleceniodawcę z dniem 31 grudnia 2017 r. w przypadku, gdy zleceniobiorca (Servicegesellschaft) nie wykonał usługi w sposób wystarczający lub też w odniesieniu do pozostałego okresu obowiązywania umowy nie wykazał niezbędnych możliwości w zakresie jej wykonania. W przypadku, gdy planowana sprzedaż nie dojdzie do skutku, Servicegesellschaft nie będzie dysponować niezbędnymi możliwościami w zakresie wykonania umowy w pozostałym okresie jej obowiązywania. W przypadku niepowodzenia planowanej prywatyzacji władze niemieckie zapewnią, że Servicegesellschaft z dniem 31 grudnia 2017 r. zaniecha swojej działalności lub też, iż wszystkie udziały zostaną zlikwidowane – np. w drodze ich przeniesienia.

- e) Władze niemieckie zagwarantują, że bank SPM lub też jego spółki zależne również w odniesieniu do osób trzecich oferować będą swoje usługi po cenach rynkowych. Ceny usług oferowanych przez Servicegesellschaft muszą jednocześnie pokryć łączne koszty związane z działalnością (pełny podział kosztów). Podział kosztów ogólnych na poszczególne umowy ma przy tym miejsce zgodnie ze scenariuszem biznesowym dla Servicegesellschaft, przekazanym przez Komisję w dniu 21 listopada 2011 r.
  - f) Władze niemieckie zapewnią, że holding/Betriebsgesellschaft SPM, możliwie najszybciej, a najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016 r., dokona zamknięcia swoich oddziałów zagranicznych, chyba że wymogi regulacyjne wymagają utrzymania danego oddziału zagranicznego również po dniu 31 grudnia 2016 r. W sprawie utrzymania danego oddziału należy niezwłocznie osiągnąć konsensus z Komisją. Komisja może w odpowiedniej formie, np. w formie opinii prawnej, zażądać potwierdzenia, iż istnieją tego rodzaju wymogi regulacyjne. Niezależnie od powyższego, ze względów związanych z kompetencją na szczeblu lokalnym, a także w celu zapewnienia świadczenia usług we wszystkich strefach czasowych, w celu zmniejszenia ryzyka operacyjnego oraz ze względu na konkurencyjność, Servicegesellschaft będzie świadczyć usługi w zakresie zarządzania aktywami w oddziałach w Londynie, w Nowym Jorku oraz w Azji.
  - g) W przypadku całkowitej sprzedaży Servicegesellschaft przestają obowiązywać wszystkie ograniczenia dotyczące spółki.
4. W odniesieniu do **obsługi Erste Abwicklungsanstalt** władze niemieckie zobowiązują się, że w przypadku rozszerzenia zakresu lub też przedłużenia okresu obowiązywania umowy na świadczenie usług do dnia 31 grudnia 2016 r., przestrzegane będą zasady określone w pkt 3 e), a także ogłoszony zostanie we właściwy sposób przetarg na zawarcie umowy oraz przewidziane zostaną prawa do wypowiedzenia umowy zgodnie z pkt 3 d).